STUDIO VANDERSTEEN

(10)

BESSY NATUURKOMMANDO

OLIE OP DE GOLVEN

Dit album kwam tot stand i.s.m. de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee

STANDAARD UITGEVERIJ

STUDIO VANDERSTEEN

OLIE OP DE GOLVEN

Tekeningen: Jeff Broeckx
Scenario: Marck Meul
Ininkting: Patrick Van Lierde
Kleur: Hannelore Vantieghem

Standaard Uitgeverij
Antwerpen-Weert

HET WEERBERICHT VOORSPELT STIJVE BRIES VIER TOT VIJF, NOORDWEST. DONKERE WOLKEN PAKKEN ZICH DREIGEND SAMEN IN DE LUCHT. EIGENLIJK IS HET NIKS GEZELLIG OM OVER STRAAT TE SLENTEREN. TOCH VINDEN WE ANDY, ANEKA EN BESSY TERUG IN DEN HELDER, HET UITERSTE NOORDWESTPUNTJE VAN HET NEDERLANDSE VASTELAND. BOVEN DEN HELDER LIGT ALLEEN NOG EEN EILANDENGORDEL, DIE DE WADDENZEE EN DE NOORDZEE SCHEIDT. DE WADDENZEE LIGT VERSCHOLEN IN DE LUWTE VAN DE EILANDEN. DAT BETEKENT GEENZINS DAT HET ER NIET LELIJK KAN SPOKEN.

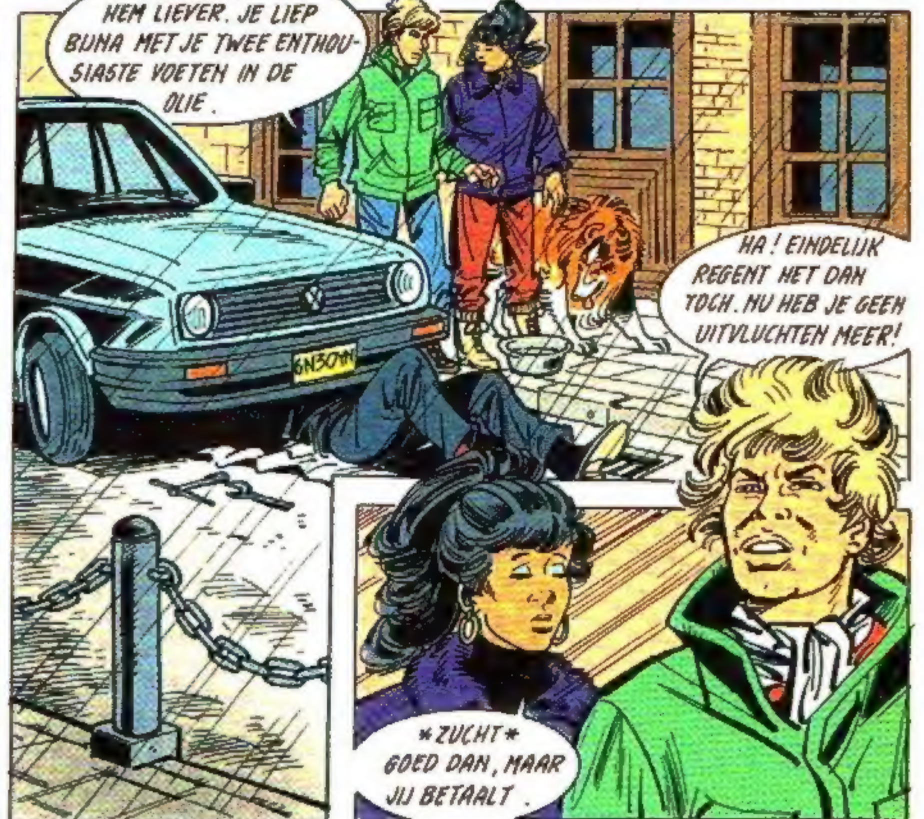

EN DE ONGEREMDE NATUUR DAN? VOOR MIJ HOEFT DE BESCHAVING NIET ZO NODIG. NEE... IK MEEN HET. DIE PANTOFFELS EN DIE KRANT MAG JE VERGETEN...
MAAR ?

DAT GLAS WIJN PAK JE ME NIET AF. KOM MEE NAAR DE KROEG!
ONVERBETERLIJK!!

WAW WAW
HEE!

BEN JIJ NIET HELEMAAL NORMAAL, NEE?
AAN DE HOND KEN JE ZIJN BAASJE...

BEDANK HEM LIEVER. JE LIEP BIJNA MET JE TWEE ENTHOUSIASTE VOETEN IN DE OLIE.
HA! EINDELIJK REGENT HET DAN TOCH. NU HEB JE GEEN UITVLUCHTEN MEER!
ZUCHT GOED DAN, MAAR JIJ BETAALT.

EEN KANEELTHEE EN EEN WARME WIJN, OBER!
JAWEL, MENEER.
EN EEN BAK WATER VOOR DE HOND.

NEE MAAR!
WAT SCHEELT ERAAN?

DIE VENT IS MESJOGGE!

HIJ GIET ZIJN AFGEWERKTE OLIE ZOMAAR IN HET RIOOL !

BESEFT HIJ DAN NIET DAT HIJ OP DIE MANIER FLINK ZIJN BEST DOET OM DE NATUUR TE WURGEN ?!?
ANDY ! LOOP WEER NIET TE HARD VAN STAPEL !!

HEE JIJ !

HOU OP !
WAT MOT JIJ ?

IK ZAL PROBEREN HET JE RUSTIG EN EENVOUDIG UIT TE LEGGEN... WEET JE DAT JAARLIJKS EEN HALF PROCENT VAN "DE WERELD-OLIEPRODUKTE IN ZEE" TERECHTKOMT ? DAT IS ZO'N TIEN MILJOEN TON !
VEEL DAARVAN IS AFKOMSTIG VAN HET LAND. DE VERVUILERS ZIJN MOEILIJK TE ACHTERHALEN. GROTE OLIERAMPEN KOMEN GELUKKIG WEINIG VOOR. MAAR IN FEITE KUNNEN WE SPREKEN OVER EEN GROTE, CONTINUE OLIERAMP VOLGENS HET PRINCIPE "VELE KLEINTJES MAKEN EEN GROTE".

MAN, WAT BAZEL JE ?!? WEET JE WEL WAT HET KOST OM JE OLIE IN EEN GARAGE TE LATEN VERVERSEN ?
HAAL JE TENGELS VAN MIJN LIJF !
MAG IK JE DAN OOK BELEEFD, MAAR DRINGEND VRAGEN OM DAARMEE OP TE HOUDEN ? ER ZIJN ANDERE MANIEREN OM VAN AFGEWERKTE OLIE AF TE KOMEN.

WEES MAAR GERUST. EN TREK HET JE NIET AAN DAT DE ZEEËN STERVEN. JOUW TIJD ZAL HET WEL DUREN. KOM MEE, BESSY.

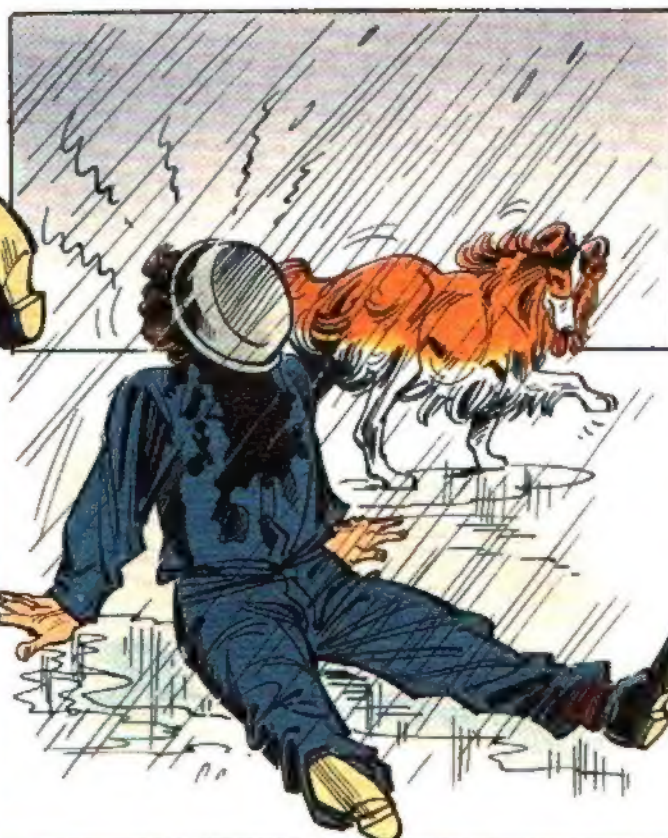

AAAH !

VALT HIJ ? VALT HIJ NIET ? BESSY KAN DE SPANNING NIET VERDRAGEN...

...EN HELPT DE MAN EEN POOTJE .

JASSES ! DIE HEEFT DE KUREN VAN ZIJN BAAS OVERGENO-MEN.
KEES-JAN!!

DAT WAS DAT. STAAT MIJN WARME WIJN KLAAR ?

NEE ... EN THEE KRIJG IK OOK NIET.
WAAROM NIET ?

ERUIT JULLIE !
OMDAT MENEER HIER DE VADER IS VAN JOUW OLIE-KNOEIERTJE !!

EN TOCH HEB IK ER GEEN SPIJT VAN .
WEET JE WAT JIJ VERDIENT ?
ANDY STOUT GEWEEST . ANDY BILLEKOEK KRIJGEN .
JIJ ZOU MAAR AL TE GRAAG . NEE , JE KAN WAT ANDERS VERWACHTEN , KERELTJE !!

AIAIAIAI...
EEN LEVENSGROTE DIKKE KNUFFEL , JIJ BOZE BROMBEER !
TJA ... JE HOORT BIJ HET "NATUURKOMMANDO" OF NIET !
EEN HALFUURTJE LATER , IN HET PENSIONNETJE WAAR ONZE VRIENDEN HUN INTREK HEBBEN GENOMEN . EINDELIJK ZIJN ZE DAN TOCH AAN KANEELTHEE EN WARME WIJN GERAAKT .
HEHEE... DAT DEED DEUGD .
WAT ? JE DRANKJE OF WEER 'NS OP OORLOGSPAD ZIJN ?

BEIDE , LIEFJE , BEIDE !!
MENEER CAYOON ? TELEFOON VOOR U .
HET WERELD NATUURFONDS . (*)
DZJIEZES ! ZO VLUG HEEFT BRULEYN ME NOG NOOIT UITGEFOETERD !
(*) ANDY EN ANEKA ZIJN IN LOS-VASTE DIENST BIJ HET WWF. TOT GROTE WANHOOP VAN HUN CHEF , TONY BRULEYN , BEWANDELEN ZE WEL VAKER NIET-OFFICIËLE WEGEN , ZIJ HET STEEDS VOOR HET GOEDE DOEL .
ANDY .
LUISTER , MENEER BRULEYN . IK KAN HET UITLEGGEN ... WEET JE WAAR DIE KEREL MEE BEZIG WAS ?

CAYOON! HOU OP MET RATELEN. VERTEL ME LATER MAAR WAT JE NU WEER UITGEVRETEN HEBT.
AH... DAAR GAAT HET DUS NIET OM?

NEE! LUISTER... IK KREEG NET EEN TELEX BINNEN DAT ER OP HET STRAND BIJ DEN HELDER EEN VERZWAKTE JONGE ZEEHOND IS AANGESPOELD. IK KAN HET NOODLOT OOK NIET VERANDEREN, MAAR JULLIE TWEEËN ZIJN DAAR NET.
EEN "VERZWAKTE JONGE ZEEHOND"?

LEES JIJ DAN NOOIT DE VAKBLADEN? LUISTER... ZEEHONDEN HEBBEN ERNSTIG TE LIJDEN DOOR DE WATERVERVUILING DOOR ALLE CHEMISCHE TROEP IN HET WATER RAKEN ZE ZIEK, LOPEN PARASIETEN OP EN VERZWAKKEN. HET AANTAL ZIEKE ZEEHONDEN IS BIJZONDER GROOT. ALS ZE NIET GEHOLPEN WORDEN GAAN ZE ALLE- MAAL DOOD.
DAT RIJMT, MENEER BRULEYN.

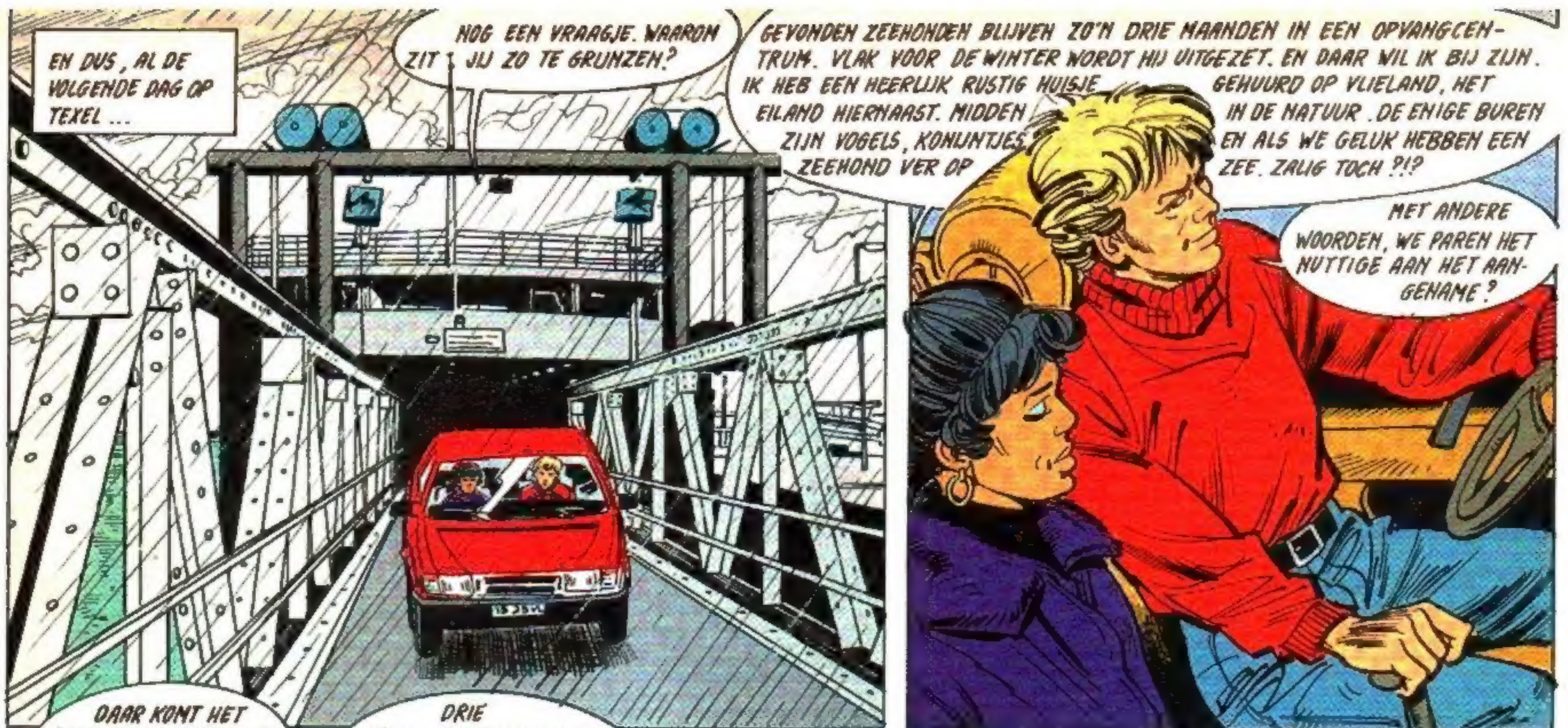

HERINNER ME ER BIJ DE VOLGENDE VERGADERING AAN DAT IK JOU LEER RIJMEN, KWAST! GEEF ME ANEKA. MET JOU VALT WEER GEEN LAND TE BEZEILEN.

JA, MENEER BRULEYN, ZEKER, MENEER BRULEYN... IN EEN HONDEHOK. ZEG IK OOK ALTIJD, MENEER BRULEYN. JUIST. OP WATER EN BROOD. GOED BESCHIMMELD BROOD ALS U HET ZEGT... MAAR DIE OPDRACHT DIE U VOOR ONS HAD?

DE VERZWAKTE ZEEHOND WORDT OVERGEBRACHT NAAR HET OPVANGCENTRUM VOOR ZEEHONDEN "ECOMARE" OP HET WADDENEILAND TEXEL OM ER VERZORGD TE WORDEN.

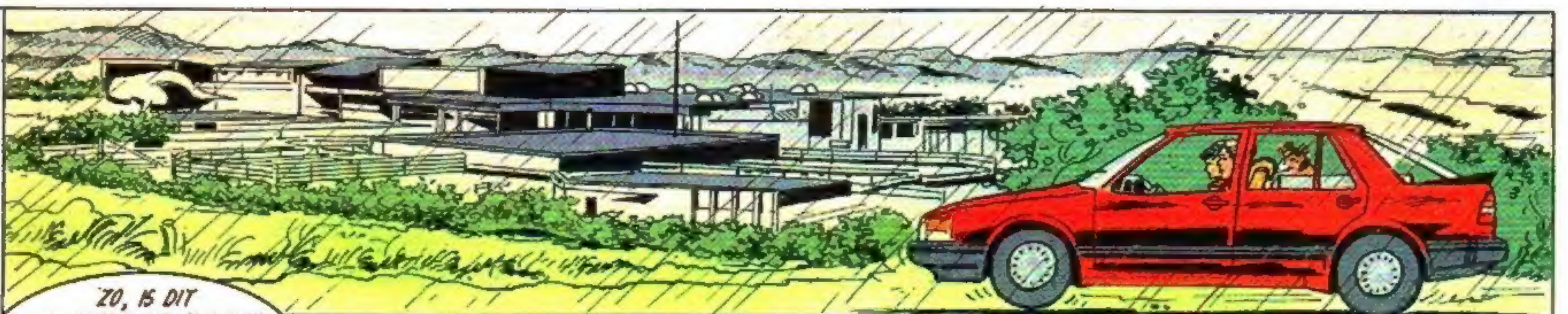

IK HEB ER AL IN TOEGESTEMD DAT JULLIE VOOR HET TRANSPORT ZORGEN. VAN DEN HELDER GAAT ER EEN VEERBOOT NAAR TEXEL, DIE NEMEN JULLIE.

HET IS EEN PRACHTGELEGENHEID OM EEN REPORTAGE TE MAKEN OVER DE FAUNA EN FLORA OP DE WADDENEILANDEN. NEEM ER RUSTIG JULLIE TIJD VOOR.
MOLENGAT
IS 23 VL

EN DUS, AL DE VOLGENDE DAG OP TEXEL ...
NOG EEN VRAAGJE. WAAROM ZIT JIJ ZO TE GRIJNZEN?
GEVONDEN ZEEHONDEN BLIJVEN ZO'N DRIE MAANDEN IN EEN OPVANGCENTRUM. VLAK VOOR DE WINTER WORDT HIJ UITGEZET. EN DAAR WIL IK BIJ ZIJN. IK HEB EEN HEERLIJK RUSTIG HUISJE GEHUURD OP VLIELAND, HET EILAND HIERNAAST. MIDDEN IN DE NATUUR. DE ENIGE BUREN ZIJN VOGELS, KONIJNTJES EN ALS WE GELUK HEBBEN EEN ZEEHOND VER OP ZEE. ZALIG TOCH ?!?
MET ANDERE WOORDEN, WE PAREN HET NUTTIGE AAN HET AANGENAME?

DAAR KOMT HET LEVEN TOCH OP NEER? NIET, BROMBEERTJE?
DRIE MAANDEN ALLEEN MET JOU? ZONDER BRULEYN IN DE BUURT? JAHOE! OP NAAR ECOMARE!

IS 23 VL

ZO, IS DIT DE VONDELING VAN DEN HELDER? HIJ IS NOG JONG. KOM 'NS HIER, KLEINTJE.
HOE KOMT HET TOCH DAT ER ZOVEEL VERZWAKTE ZEEHONDEN HIER GEVONDEN WORDEN?
HET WATER VAN DE WADDENZEE IS ERNSTIG VERVUILD MET ALLERLEI CHEMISCHE STOFFEN. VAN DE RIVIEREN KOMT HET SPUL EERST IN DE NOORDZEE TERECHT. DOOR DE ZEESTROMINGEN BEREIKT HET DE WADDENZEE. DE TROEP HECHT ZICH AAN HET SLIB EN VIA BODEMDIEREN BEREIKT HET DE VISSEN, DIE DOOR ZEEHONDEN GEGETEN WORDEN. IN HET ZEEHONDELIJF HOOPT HET SPUL ZICH OP.
WAT BEN JE VAN PLAN MET DAT... "DING"?
NOEM HET MAAR EEN SOORT INFUUS. DE AANGESPOELDE DIEREN ZIJN VAAK UITGEDROOGD. VIA DEZE TRECHTER EN EEN SLANG GIETEN WE EEN GLUCOSEOPLOSSING IN DE MAAG.
MAAR IK GA VERDER... DOOR AL HET GIF DAT EEN ZEEHOND ZO VERZAMELT, RAAKT HIJ VERZWAKT. PARASIETEN ZOALS LONGWORMEN KRIJGEN DAARDOOR EEN KANS. WONDEN GENEZEN NIET MEER EN DE WIJFJES WORDEN ONVRUCHTBAAR. OP DEN DUUR LOOPT DE ZEEHONDENBEVOLKING HARD ACHTERUIT. ALS DE OPVANGCENTRA OP TEXEL EN DIE IN PIETERBUREN ER NIET WAREN, ZOUDEN ER AL LANG GEEN ZEEHONDEN MEER IN DE WADDENZEE ZWEMMEN.

HET VALT BEST MEE. HIJ IS BEHOORLIJK VERZWAKT, MAAR HIJ HAALT HET WEL ALS HIJ MAAR VOLDOENDE WORDT GEVOERD EN EEN MEDISCHE BEHANDELING KRIJGT.
MAG IK ?!?

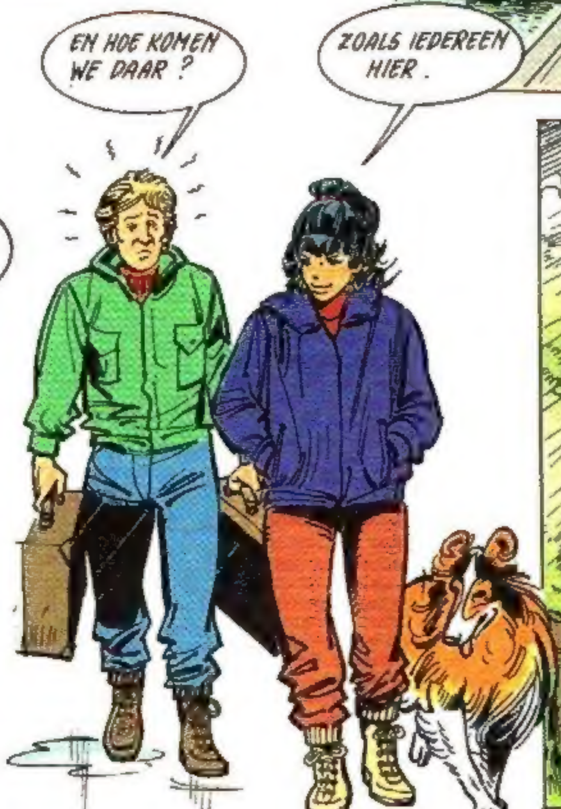

JA, JENNY... GOED ZO. EET AL JE VISSEPAP FLINK OP.
WEL, WEL... HEB JE HAAR AL EEN NAAM GEGEVEN OOK ?
DAT HEEFT HET LOT GEDAAN. HET IS DE GEWOONTE DAT EEN GEVONDEN ZEEHOND DE VOORNAAM VAN DE VINDER KRIJGT.

MIJN EERSTE ZEEHOND DIE IK ZELF GERED HEB. VERTEL ME NOU NIET DAT HET JOU NIKS DOET.
MOEDER-INSTINKT...

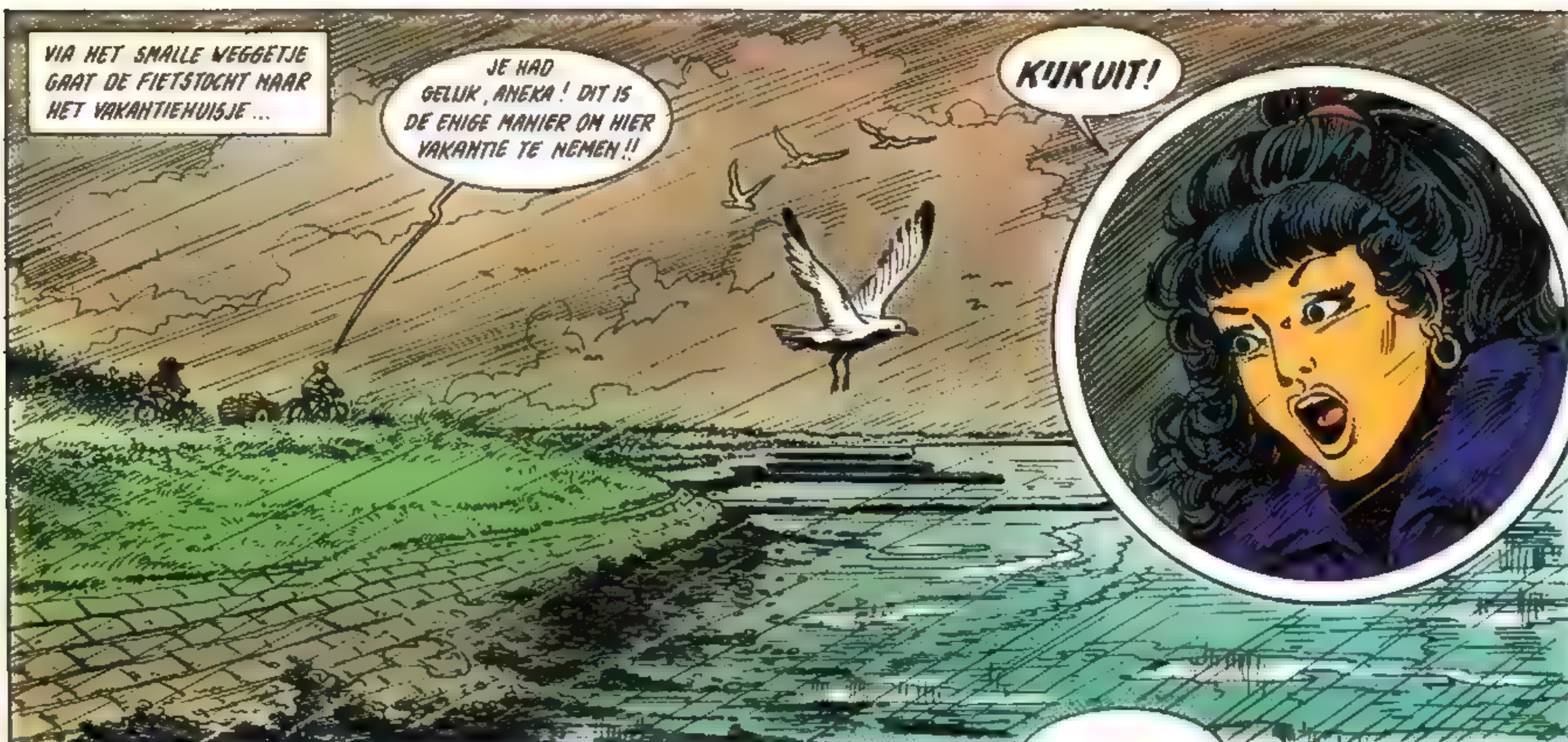

EN DAT NOEM IK NIET EENS EEN SEXISTISCHE UITLATING.

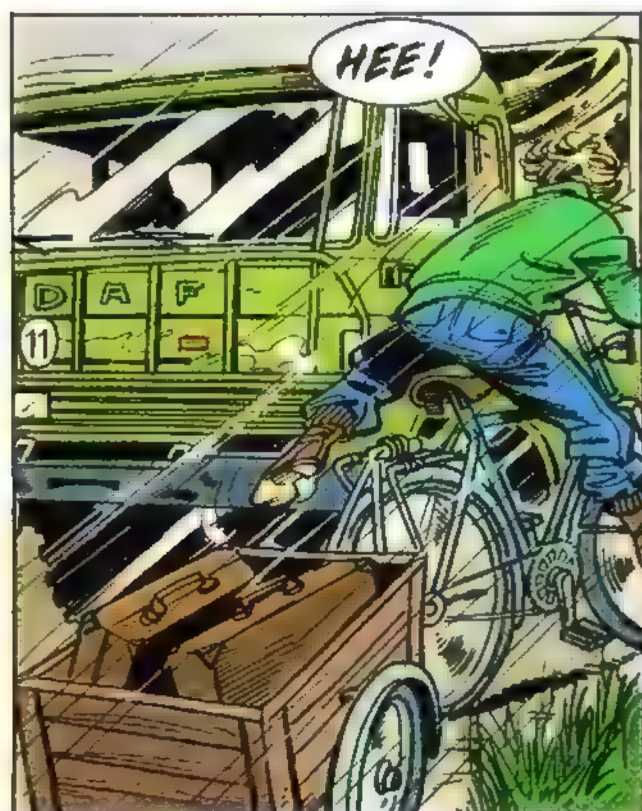

DE DRIE MAANDEN DIE HET DUURT VOOR JENNY KAN UITGEZET WORDEN IN HAAR NATUURLIJK MILIEU ZULLEN ANEKA, BESSY EN ANDY DOORBRENGEN MET HET BESTUDEREN VAN DE WADDENNATUUR OP VLIELAND.
IS 23 VL

VLIELAND... ZOALS OOK OP SCHIERMONNIKOOG MOGEN ALLEEN VASTE INWONERS ER GEBRUIK MAKEN VAN MOTORVOERTUIGEN. ONZE VRIENDEN HEBBEN DE SAAB ACHTERGELATEN IN HARLINGEN.
HOEVER IS HET NOG NAAR DAT HUISJE VAN JE ?
HET LIGT AAN DE ANDERE KANT VAN HET DORP WAAR WE AANKOMEN.

EN HOE KOMEN WE DAAR ?
ZOALS IEDEREEN HIER.

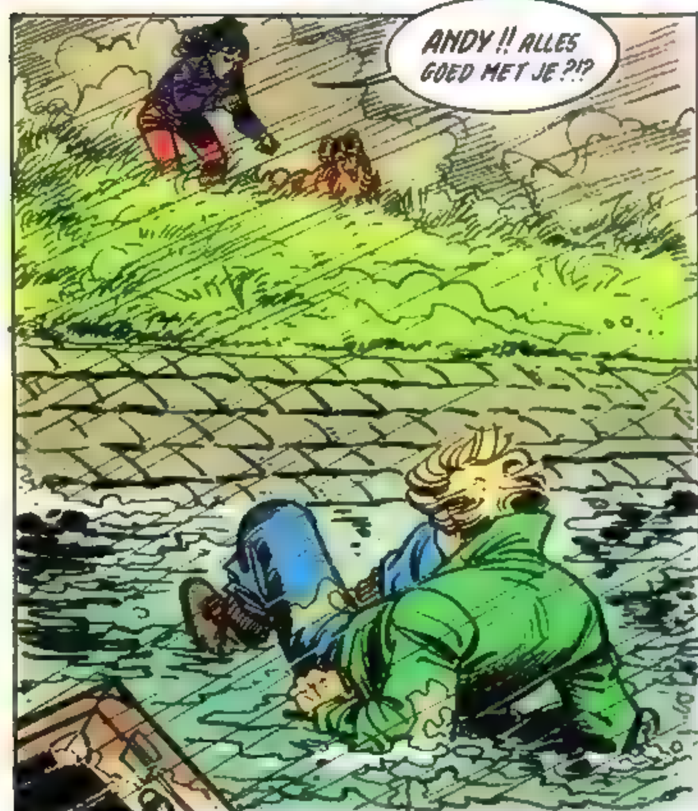

MET DE FIETS !

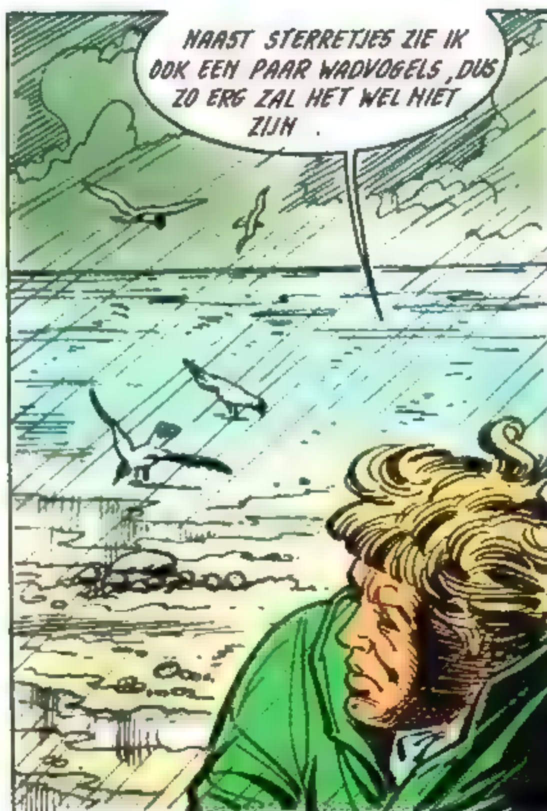

VIA HET SMALLE WEGGETJE GAAT DE FIETSTOCHT NAAR HET VAKANTIEHUISJE ...
JE HAD GELIJK, ANEKA! DIT IS DE ENIGE MANIER OM HIER VAKANTIE TE NEMEN!!
KIJK UIT!

HEE!
D A F
11

OH NEE. HET IS HIER SPEKGLAD.
NOG EVEN EH...

IK SLA EEN MODDERFIGUUR!

ANDY!! ALLES GOED MET JE?!?

NAAST STERRETJES ZIE IK OOK EEN PAAR WADVOGELS, DUS ZO ERG ZAL HET WEL NIET ZIJN.

MOET JE MIJ ZIEN. WAT VOOR 'N TRUCK WAS DAT TROUWENS?
MILITAIREN.

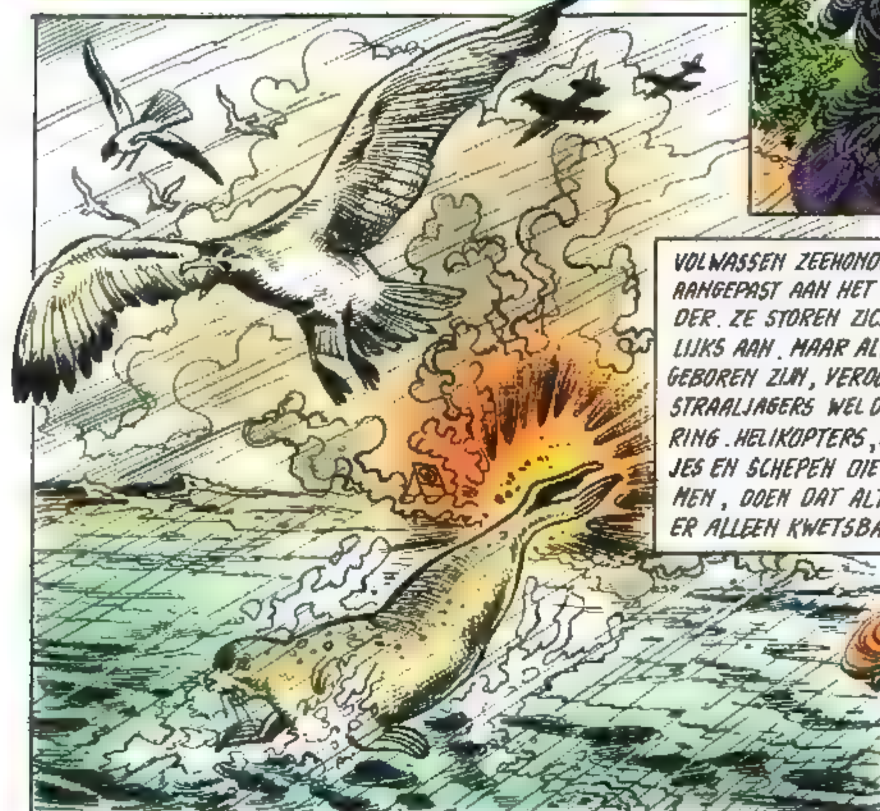
SOLDATEN? HIER OP ZO'N KLEIN EILANDJE?!?
HET IS ERGER DAN DAT...

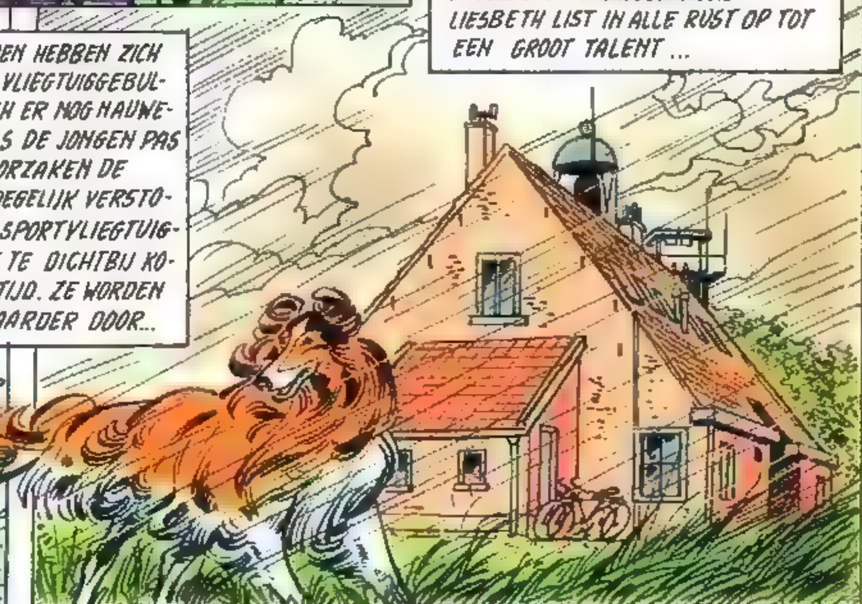
DE PLAAT VLIEHORS AAN HET EINDE VAN HET EILAND WORDT GEBRUIKT ALS INTERNATIONAAL SCHIETTERREIN. UIT HEEL EUROPA KOMEN VLIEGENIERS HIER EN OP TERSCHELLING OEFENEN.

EN DIE ZIJN VOOR TERSCHELLING! DIE ZETTEN VLIELAND WEL EENS MEER OP STELTEN... TEXEL HEEFT DAN WEER DE MEESTE LAST VAN DE AANVLIEGROUTE NAAR DE VLIEHORS.

VOLWASSEN ZEEHONDEN HEBBEN ZICH AANGEPAST AAN HET VLIEGTUIGGEBULDER. ZE STOREN ZICH ER NOG NAUWELIJKS AAN. MAAR ALS DE JONGEN PAS GEBOREN ZIJN, VEROORZAKEN DE STRAALJAGERS WEL DEGELIJK VERSTORING. HELIKOPTERS, SPORTVLIEGTUIGJES EN SCHEPEN DIE TE DICHTBIJ KOMEN, DOEN DAT ALTIJD. ZE WORDEN ER ALLEEN KWETSBAARDER DOOR...

DE RUST VAN HET VUURTORENHUIS WAAR ANEKA EN ANDY HUN INTREK MOGEN NEMEN DOET DE NARE ERVARING SNEL VERGETEN. HIER GROEIDE DE CHANSONNIERE LIESBETH LIST IN ALLE RUST OP TOT EEN GROOT TALENT...

♪ HET GRAS ZAL ALTIJD ♫ GROENER ZIJN AAN DE ANDERE KANT VAN DE HEUVELS... ♫ ♪ ♫ ♪
MAAR DAT BETEKENT NOG NIET DAT IEDEREEN DIE HIER LOGEERT OOK KAN ZINGEN!! HOU OP!!

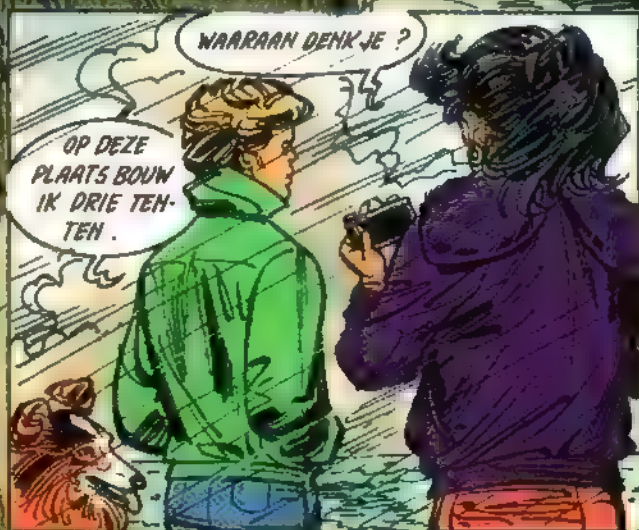

NOG DIEZELFDE DAG MAKEN ANDY EN ANEKA HUN EERSTE STRANDWANDELING...
GEK... IN DE ZOMER KRIOELT HET HIER VAN DE TOERISTEN, TERWIJL OOK DIT SEIZOEN ZO MOOI IS.

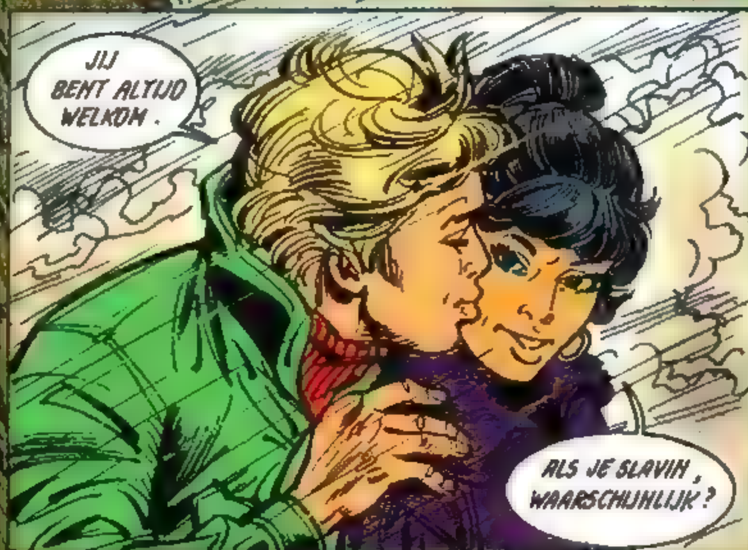

DE ZON, ANDY...

EEN PAAR MAANDEN TEMIDDEN VAN VRIENDELIJKE EILANDBEWONERS EN DE ONGEREPTE NATUUR. ZELFS ANDY KOMT HIER TOT RUST.

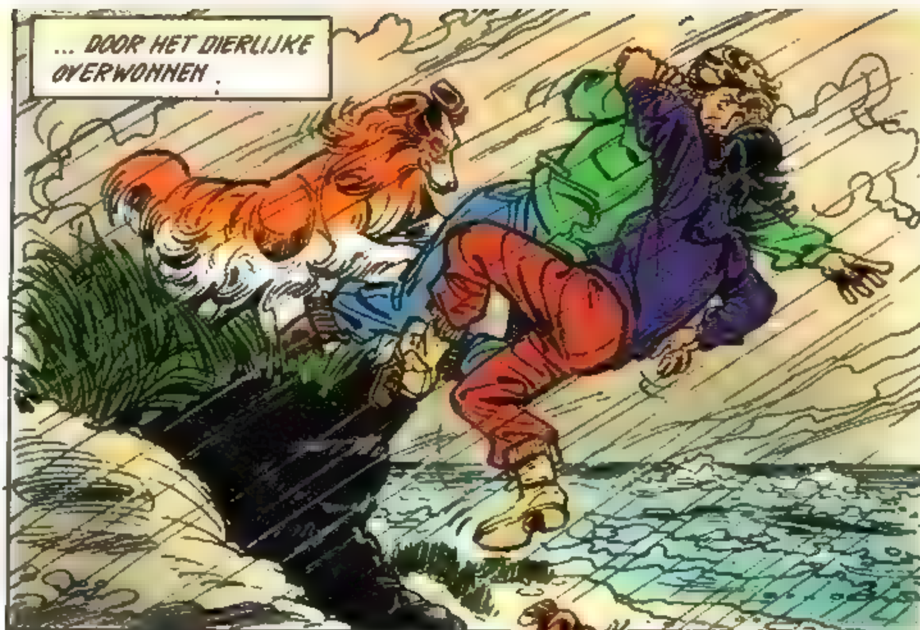

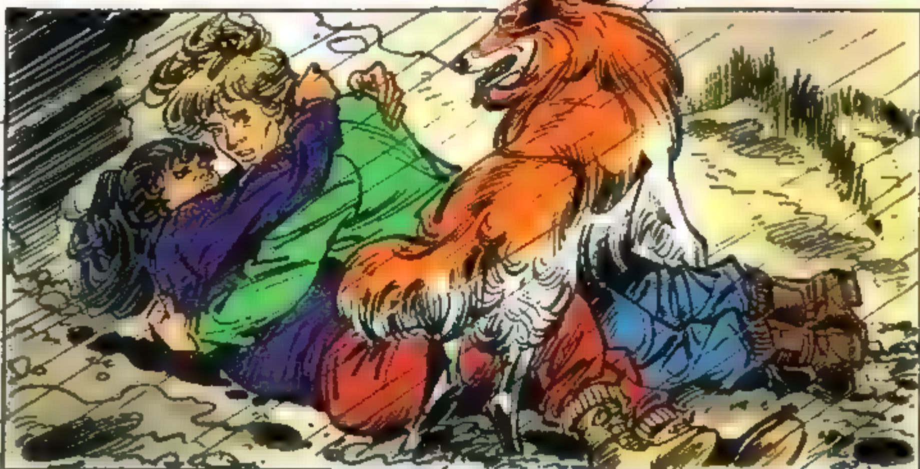

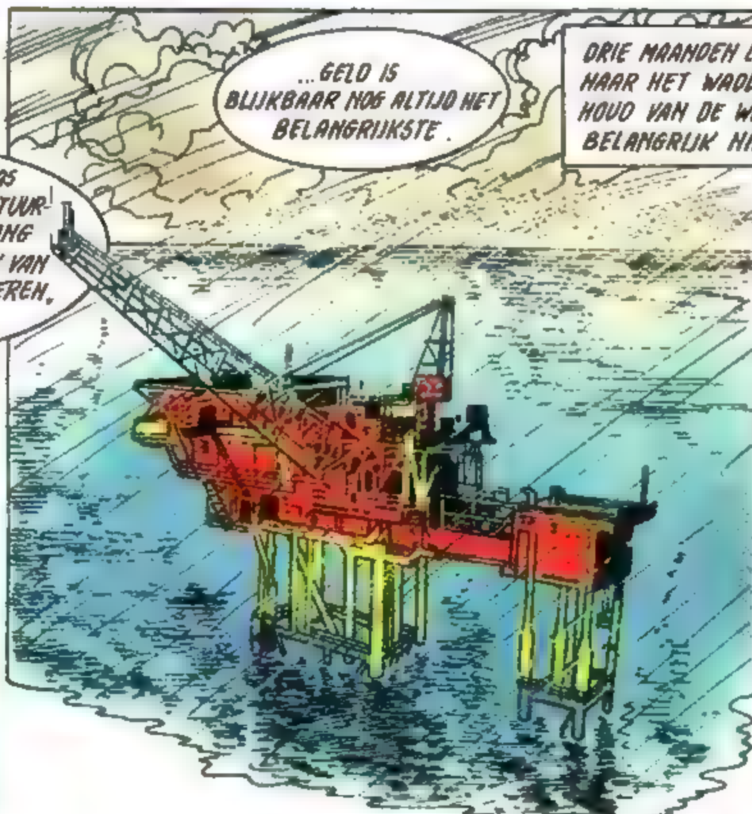

DE EEUWIGE STRIJD TUSSEN DE SEXEN ...

... DOOR HET DIERLIJKE OVERWONNEN .

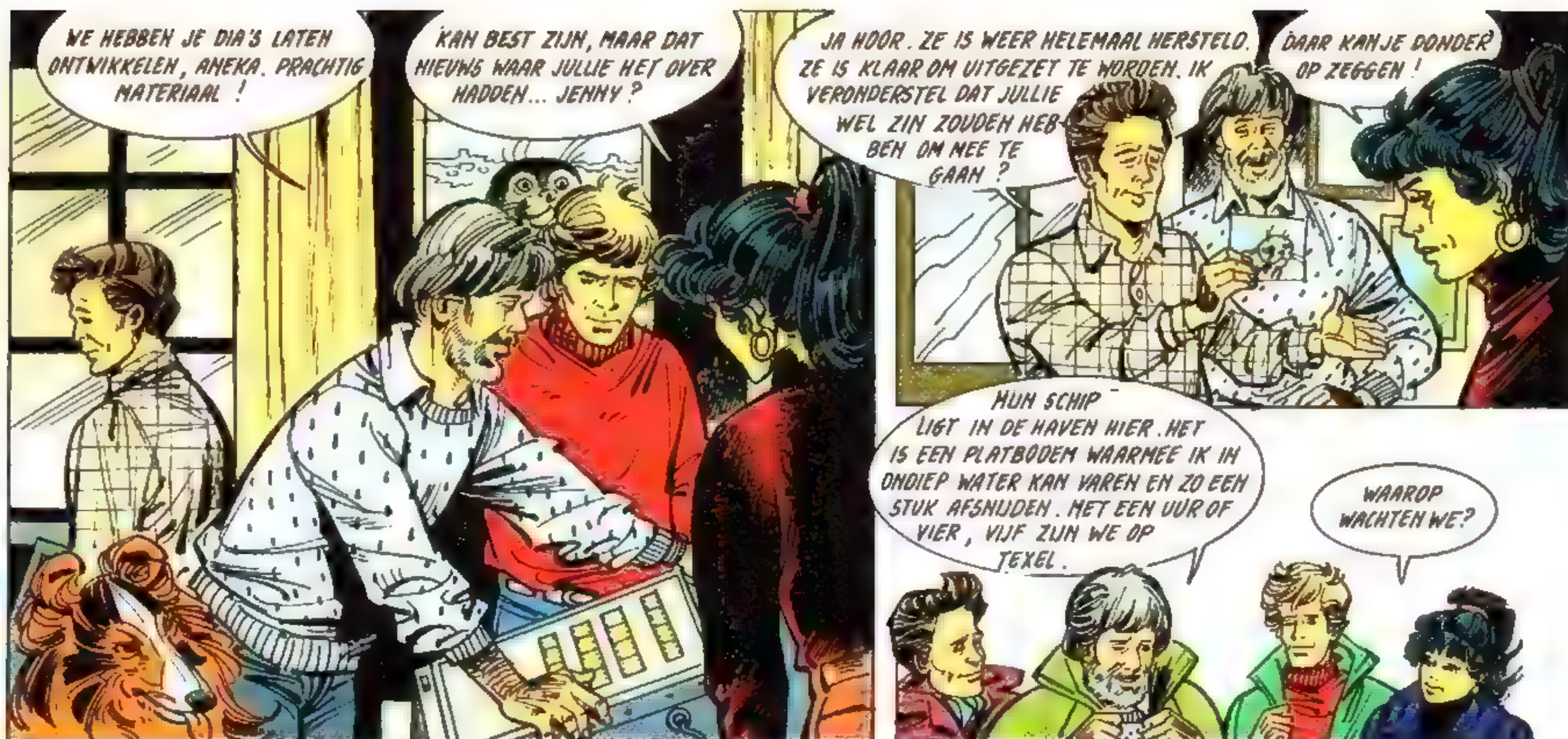

HET CONTACT MET DE NATUUR, OPNIEUW JE PLAATS VINDEN IN DIE NATUUR. EEN WORDEN MET DE NATUUR. WAAROM VINDEN ZOVELEN DAT ZO MOEILIJK ?

HET UITZICHT ZOU PERFECT ZIJN... ALS JE NIET VAN OVERAL DIE OFFSHORE BOORINSTALLATIE ZOU ZIEN.
HIER IS AARDGAS GEVONDEN, ANEKA. NATUURBESCHERMERS HEBBEN LANG GEPROBEERD DEZE VLOEK VAN STAAL EN BETON TE WEREN, MAAR TEVERGEEFS.

...GELD IS BLIJKBAAR NOG ALTIJD HET BELANGRIJKSTE.

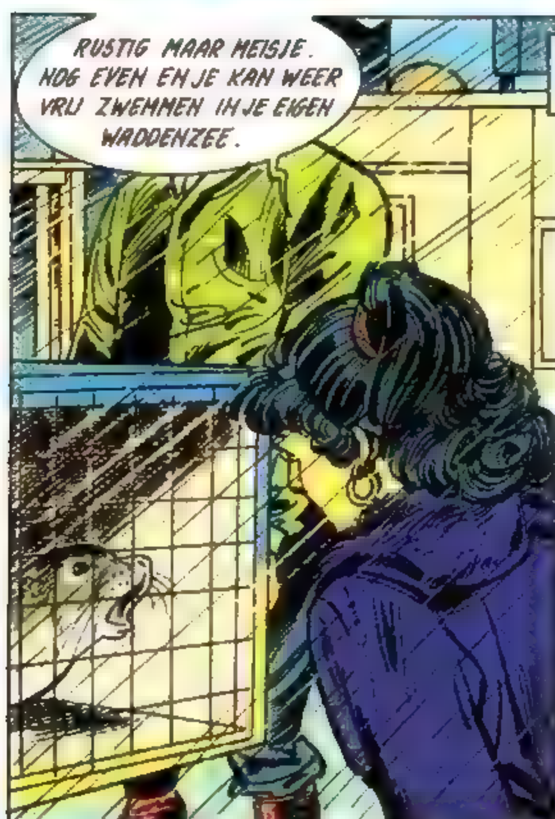

DRIE MAANDEN LATER IN HARLINGEN. ANDY, ANEKA EN BESSY GAAN NAAR HET WADDENHUIS, WAAR DE LANDELIJKE VERENIGING TOT BEHOUD VAN DE WADDENZEE HAAR HOOFDKWARTIER HEEFT. ER IS BELANGRIJK NIEUWS.

WE HEBBEN JE DIA'S LATEN ONTWIKKELEN, ANEKA. PRACHTIG MATERIAAL !
KAN BEST ZIJN, MAAR DAT NIEUWS WAAR JULLIE HET OVER HADDEN... JENNY ?
JA HOOR. ZE IS WEER HELEMAAL HERSTELD. ZE IS KLAAR OM UITGEZET TE WORDEN. IK VERONDERSTEL DAT JULLIE WEL ZIN ZOUDEN HEBBEN OM MEE TE GAAN ?
DAAR KAN JE DONDER OP ZEGGEN !
HUN SCHIP LIGT IN DE HAVEN HIER. HET IS EEN PLATBODEM WAARMEE IK IN ONDIEP WATER KAN VAREN EN ZO EEN STUK AFSNIJDEN. MET EEN UUR OF VIER, VIJF ZIJN WE OP TEXEL.
WAAROP WACHTEN WE?

WORDT ZIJ VOOR DE KUST VAN TEXEL VRIJGELATEN ?
NEE, ECOMARE ZET HAAR DIEREN UIT BIJ HET EIJERLANDSEGAT, TEN ZUIDEN VAN DE VLIEHORS. DAAR HEEFT ZE DE MEESTE KANS OM ZICH AAN TE KUNNEN SLUITEN BIJ EEN GROEP SOORTGENOTEN.

DIE MIDDAG...
TEXEL
OPVANG

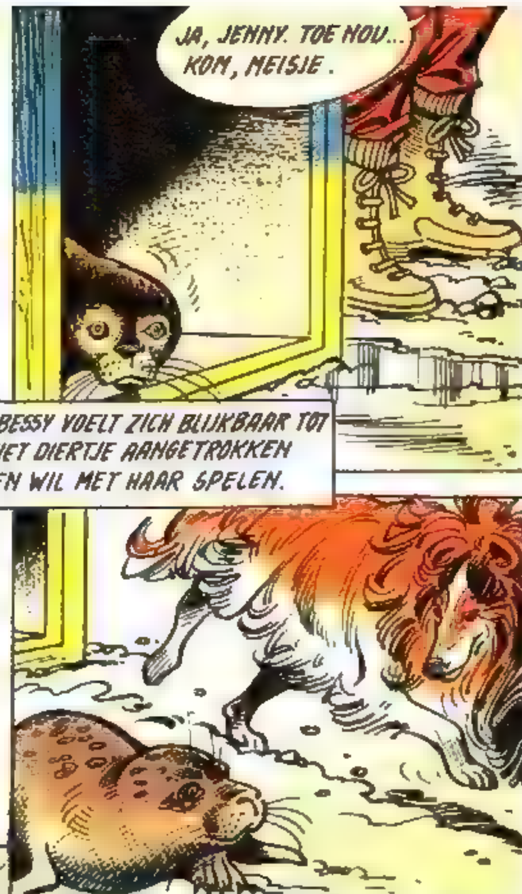

RUSTIG MAAR MEISJE. NOG EVEN EN JE KAN WEER VRIJ ZWEMMEN IN JE EIGEN WADDENZEE.

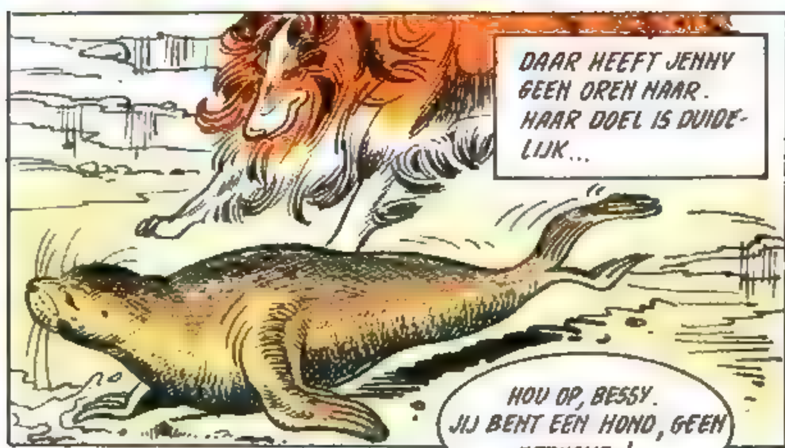

MET BOL ZEIL KOERST HET SCHIP NAAR HET EIJERLANDSEGAT.

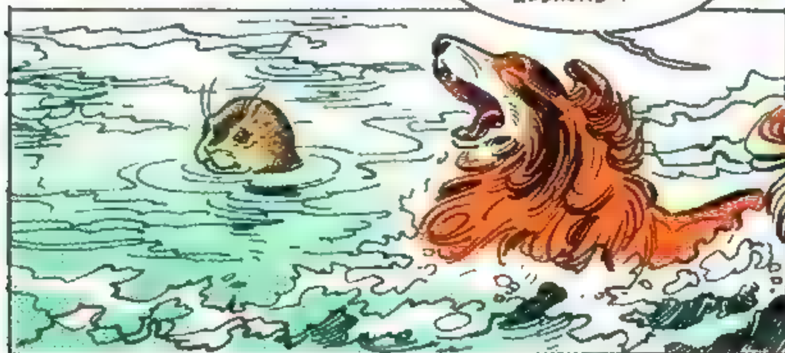

HMM... HET LIJKT WEL OF WE ZWAAR WEER KRIJGEN.
TERUGGAAN EN WACHTEN TOT MORGEN ?

OH NEE . DAT KAN JE JENNY NIET AAN-DOEN .
MIJ BEST. IK DENK TROUWENS DAT WE HET BEST HALEN .

LATER BIJ HET EIJERLANDSEGAT. JENNY WORDT NAAR DE VRIJHEID GEDRAGEN .

JA, JENNY. TOE NOU... KOM, MEISJE .
BESSY VOELT ZICH BLIJKBAAR TOT HET DIERTJE AANGETROKKEN EN WIL MET HAAR SPELEN.

DAAR HEEFT JENNY GEEN OREN NAAR. HAAR DOEL IS DUIDE-LIJK...
HOU OP, BESSY. JIJ BENT EEN HOND, GEEN ZEEHOND !

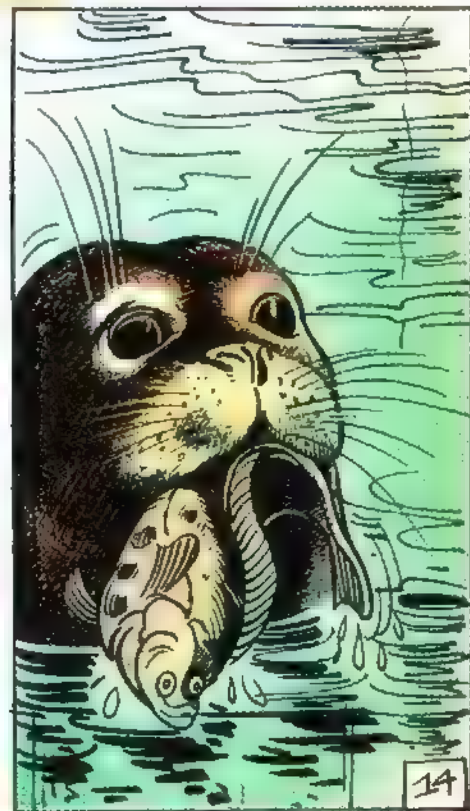

DAAR GAAT ZE DAN . IK VRAAG ME AF WAT ZE NU DOET .
WAT ZEEHONDEN DE HELE TIJD DOEN . ETEN ZOEKEN.

DAAR HEBBEN ZE EEN HEEL APART SYSTEEM VOOR. HUN OGEN KOMEN DAAR NAUWELIJKS BIJ TE PAS.

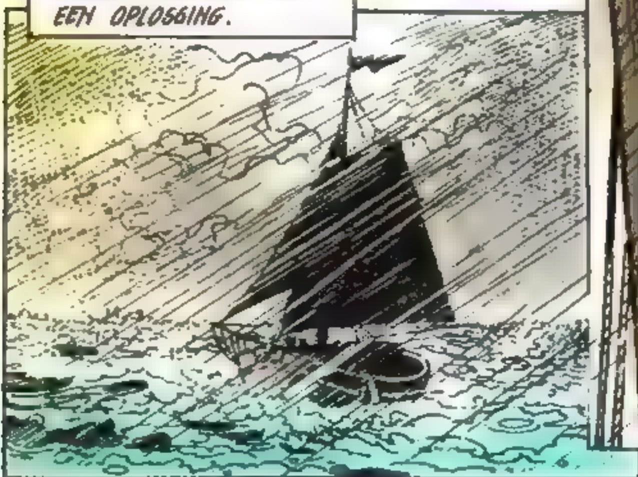

DAAROM SCHUIVEN ZE MET HUN SNOR OVER DE BODEM .

DE SCHOLLETJES DIE ZO WORDEN "OPGEKIETELD" ZIJN EEN GEMAKKELIJKE PROOI VOOR DE ZEEHOND .

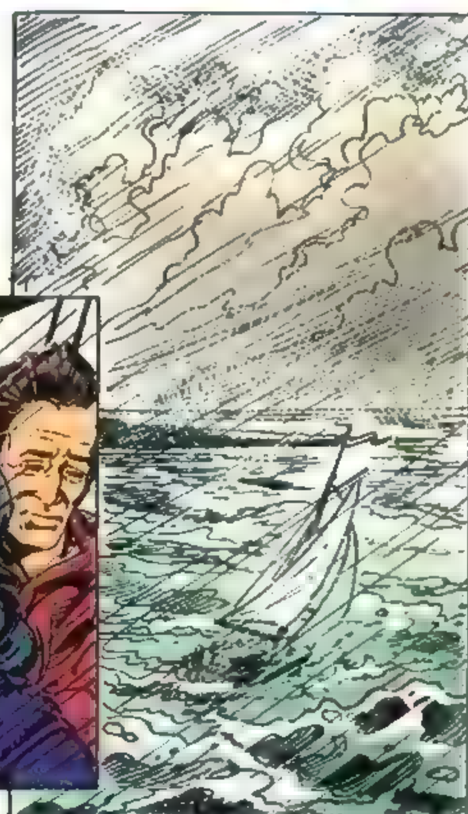

EN NU ALS DE BLIKSEM WEG. ER STEEKT STEEDS MEER WIND OP.

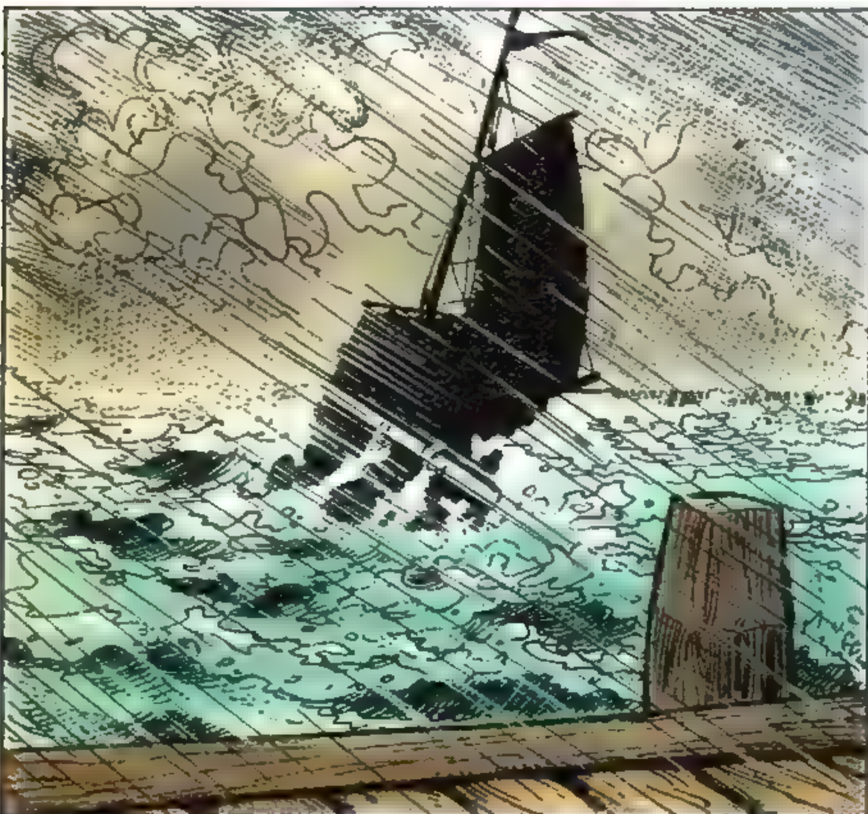

REGEN... IJSKOUDE REGEN. DAT ONTBRAK ER NOG AAN.

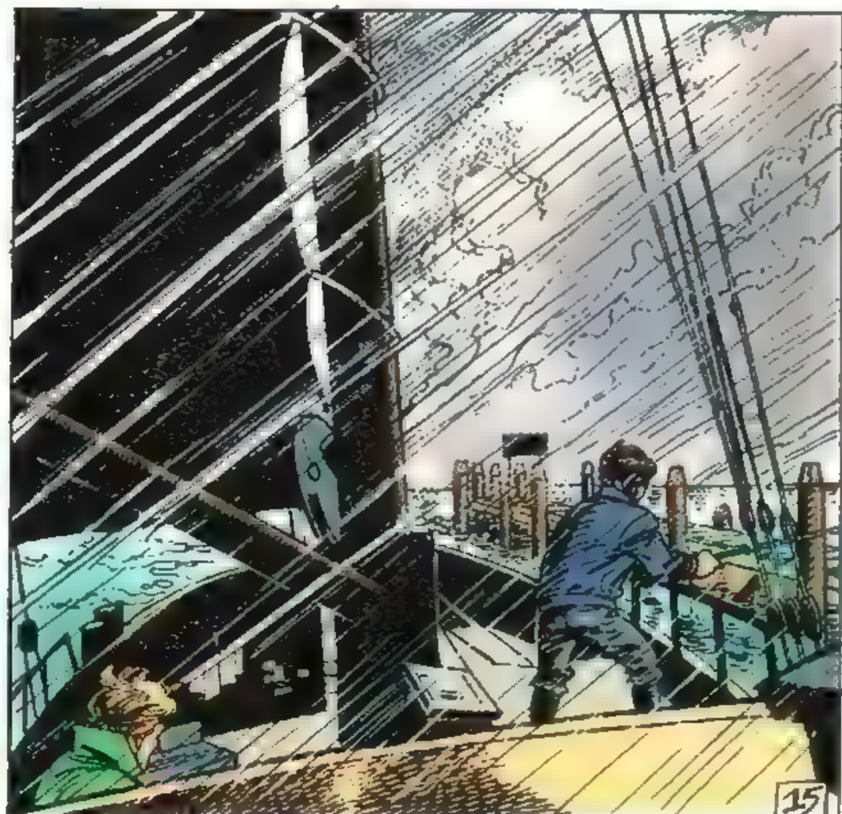

STORMEN STEKEN ERG SNEL OP IN DEZE STREEK. ER KAN ZELFS NIET MEER AAN GEDACHT WORDEN OM TEXEL NOG TE BEREIKEN, LAAT STAAN HARLINGEN. ER IS SLECHTS EEN OPLOSSING.

VLIELAND IS HET DICHTSTE BIJ. KOM BIJ ONS LOGEREN TOT DE STORM UITGERAASD IS.

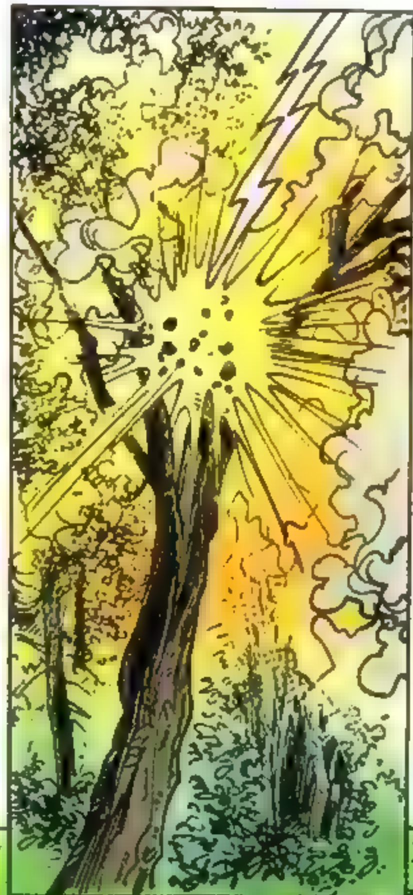

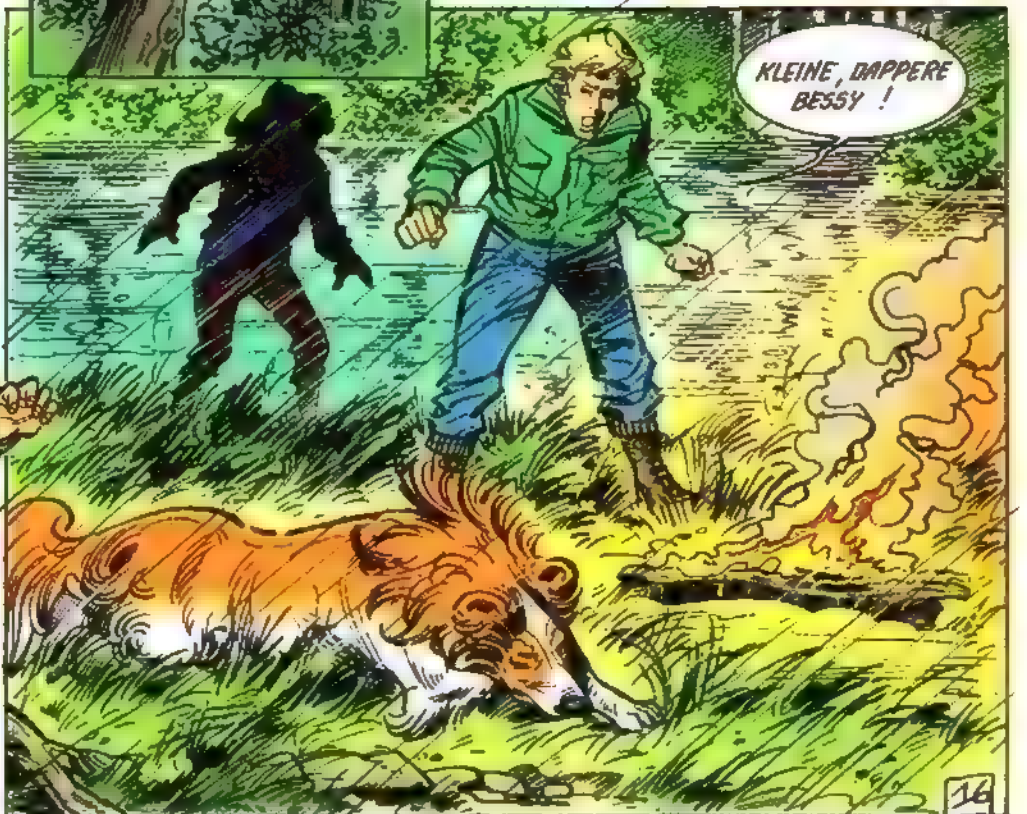

HOE VER?
BINNENDOOR EEN KWARTIERTJE ... ALS WE HARD RENNEN.

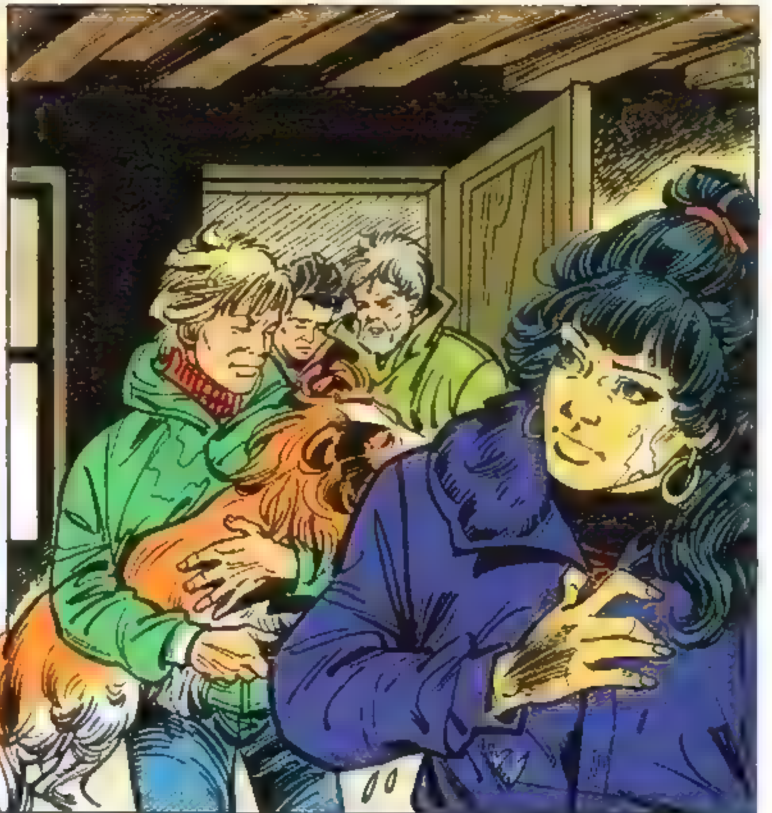

HAIIII

BESSY!!

KLEINE, DAPPERE BESSY!

BESSY ?
NOG EEN BEETJE GROGGY, MAAR ER IS NIKS GEBROKEN. ZE KOMT ER VANZELF WEL BOVEN OP.

HET LIJKT ME DAT JULLIE HIER VOOR EEN BEHOORLIJKE TIJD VASTZITTEN.
LEUK, DAN MAKEN WE HET TOCH GEZELLIG ?!

BROOD, KAAS EN WIJN. MEER IS ER NIET NODIG OM DE HARTEN WARM EN DE TONGEN LOS TE MAKEN.
TOCH GEK ALS JE BEDENKT DAT VLIELAND VOLLEDIG VAN DE BUITENWERELD IS AF- GESLOTEN NU.
WIST JE DAT DIT NIET ALTIJD EEN EILAND WAS ?

ER IS ZELFS EEN PRACHTIGE LEGENDE AAN VER- BONDEN.
VERTELLEN! VERTELLEN!!

VELE, VELE JAREN GELEDEN WAS VLIELAND DOOR LAND MET HARLINGEN VERBONDEN. DE KONINGIN VAN VLIELAND HEETTE WANDA EN HAD TWEE ZONEN: WORP EN RUNO.

OP HET GESLACHT VAN WANDA RUSTTE EEN VLOEK: ER WAS VOORSPELD DAT ALS DE ENE BROER DE ANDERE ZOU DOODSLAAN, HAAR KONINKRIJK ZOU VERGAAN.

OP EEN DAG SLOEG HET NOODLOT TOE: RUNO, DE JONGSTE ZOON DREEF WEG OP EEN IJSSCHOTS. TOCH WAS DE KONINGIN NIET ECHT VERDRIETIG. DOOR DIT ONGELUK WAS DE VLOEK VERBROKEN. NU KON DE ENE ZOON IMMERS NOOIT DE ANDERE DOODSLAAN EN ZOU HET KONINKRIJK OP VLIELAND VOOR EEUWIG BLIJVEN BESTAAN.

WANDA WIST ECHTER NIET DAT HET KIND OP HET STRAND BIJ HARLINGEN WAS GEVONDEN DOOR DE MONNIKEN VAN HET KLOOSTER LUDINGAKERK.

VELE JAREN LATER BESLISTEN DE MONNIKEN VAN HARLINGEN EEN KANAAL TE GRAVEN DAT DOOR VLIELAND LIEP. MET MAN EN MACHT WERD AAN HET WERK GETOGEN ONDER LEIDING VAN DE INTELLIGENTE EN STERKE MONNIK BOUWE.

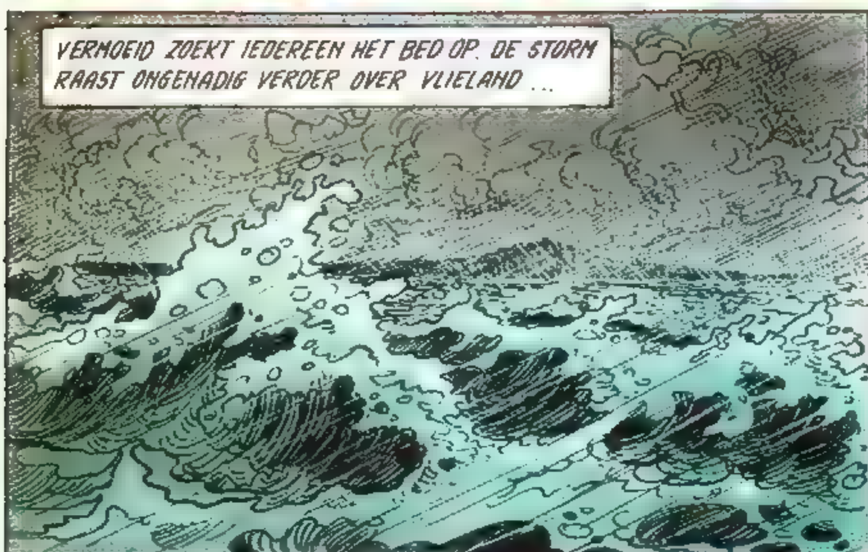
DIT WAS NIET NAAR DE ZIN VAN DE OUDE WANDA EN HAAR TROONOPVOLGER WORP, DE OVERGEBLEVEN ZOON.

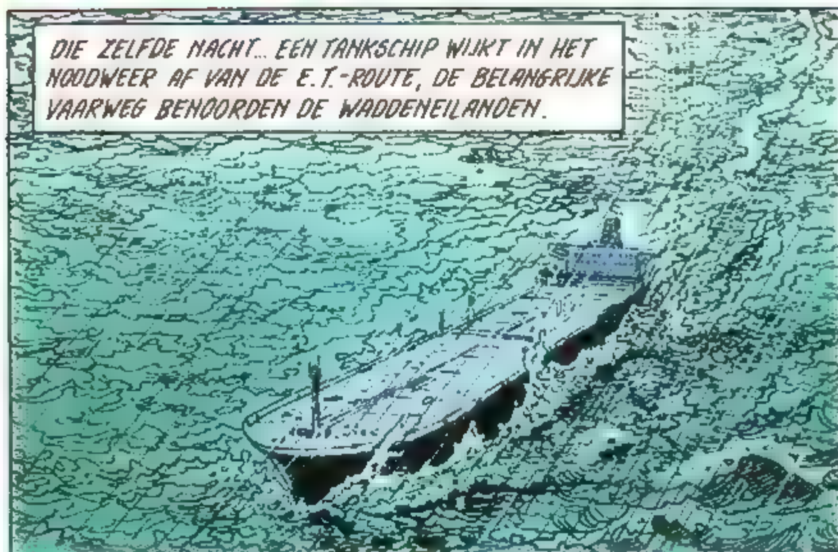
WORP WILDE HET VERDER GRAVEN VERHINDEREN EN HET KWAM TOT EEN HOOGOPLOPENDE DISCUSSIE MET DE MONNIK BOUWE. IN ZIJN WOEDE DOODDE WORP DE MONNIK.

DEZE MONNIK WAS NIEMAND MINDER DAN RUNO, DE VERLOREN ZOON VAN WANDA DIE ONDER DE NAAM BOUWE IN DE KLOOSTERORDE WAS OPGEGROEID. DADELIJK VOLTROK DE ZEE DE VLOEK EN BEUKTE HET LAND TUSSEN HARLINGEN EN HET KONINKRIJK VAN WANDA WEG.

HIERDOOR WERD VLIELAND EEN EILAND. DE SAGE ZEGT DAT WANDA BIJ NOODWEER NOG GEZIEN KAN WORDEN. HOOG EN DREIGEND HEFT ZE DAN DE ARMEN, ALSOF ZE DE NOG NIET VERZADIGDE ZEE WIL TERUGDRIJVEN.

BRR... ALS IK DE WIND ZO HOOR GIEREN, LIJKT HET WEL HAAR STEM !
HAHAHA ! KLEINE, BIJGELOVIGE ANEKA ! HET IS TOCH MAAR EEN LEGENDE .
SPOT NIET MET VOLKSVERTELLINGEN , ANDY. ZE BEVATTEN MEER WAARHEID DAN JE ZOU VERMOEDEN .

VERMOEID ZOEKT IEDEREEN HET BED OP. DE STORM RAAST ONGENADIG VERDER OVER VLIELAND ...

DIE ZELFDE NACHT... EEN TANKSCHIP WIJKT IN HET NOODWEER AF VAN DE E.T.-ROUTE, DE BELANGRIJKE VAARWEG BEHOORDEN DE WADDENEILANDEN.

DAT IS DE VUURTOREN VAN VLIELAND ! WE ZITTEN AAN DE VERKEERDE KANT VAN DE BOEIEN. HIER VLAKBIJ MOET EEN BOORPLATFORM ZIJN !
BRUG AAN MACHINEKAMER ... ALLES STUURBOORD .
TE LAAT ! STRIJK DE SLOEP !!
DAT WORDT EEN RAMP. HET NOODSIGNAAL !!

...MAYDAY...MAYDAY...

WHEHEHEEE !

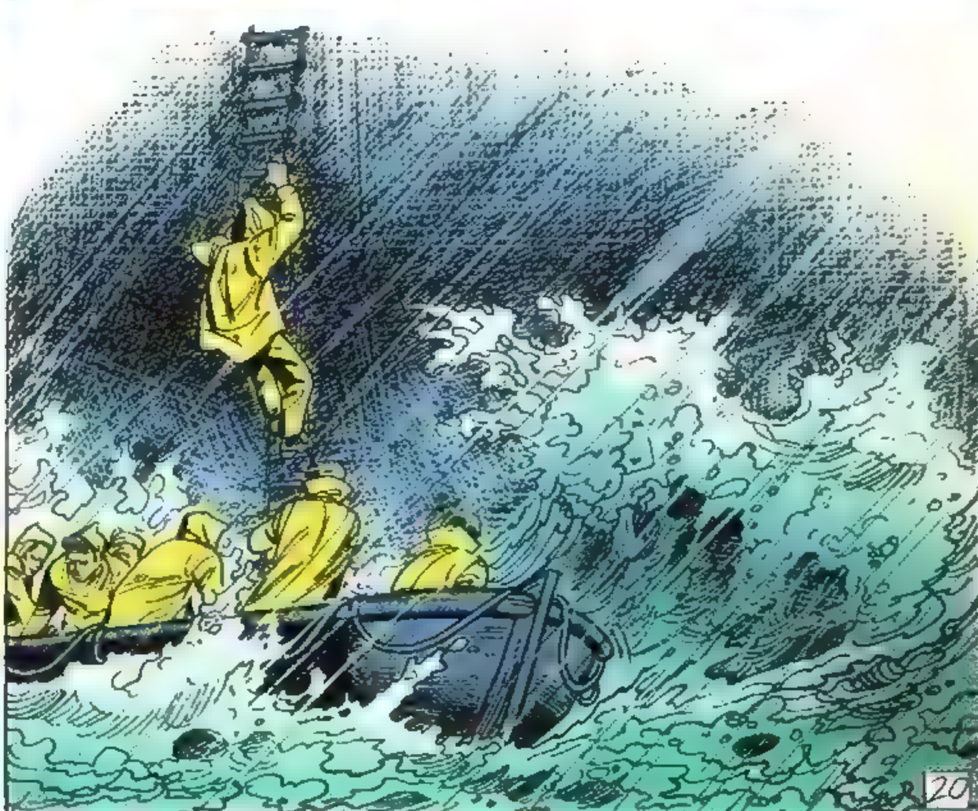

NEE !

KRAAAAK

WE HEBBEN AVERIJ. SLUIT DE WATERDICHTE SCHOTTEN
HET LUKT NIET. HET SYSTEEM IS GEBLOKKEERD ! DE BLIKSEMINSLAG HEEFT ALLES ONTREGELD.

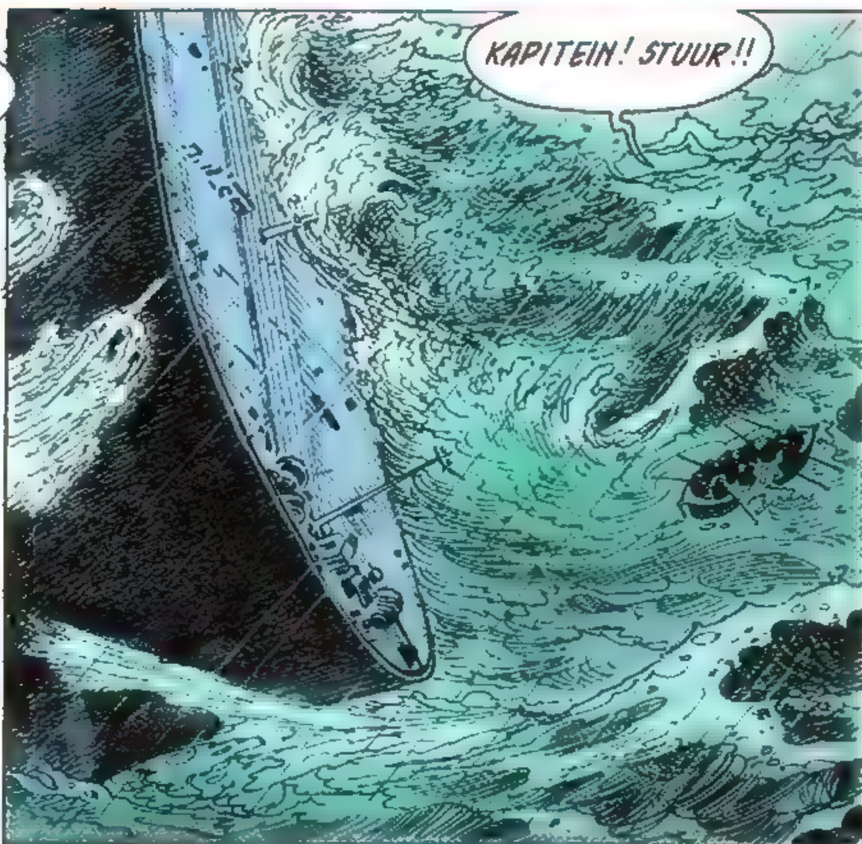

VRESELIJK ! WAT MOETEN WE BE-GINNEN ?!?
IEDEREEN VERLAAT HET SCHIP ! SNEL ! REN VOOR JE LEVEN !!

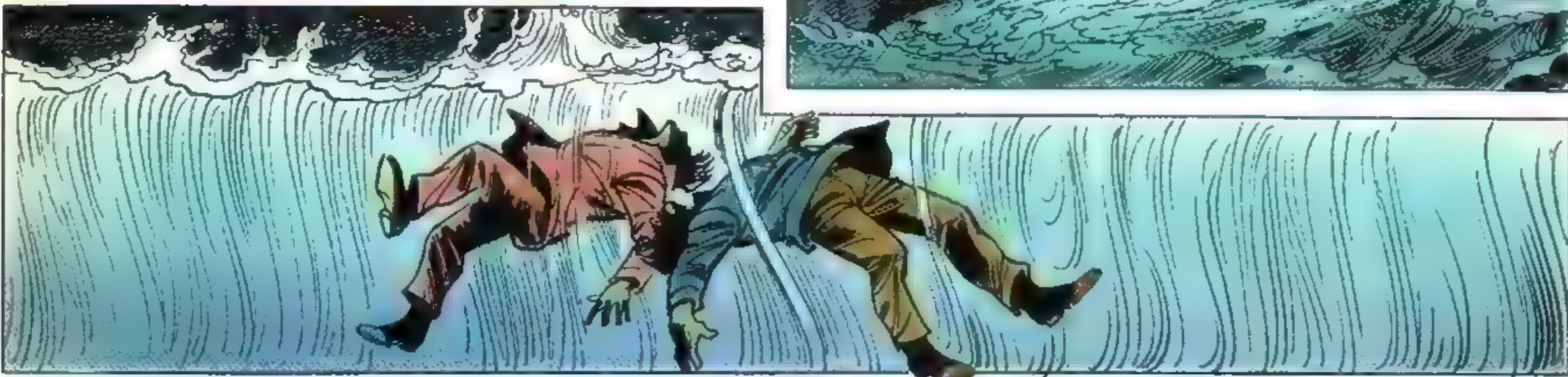

HAAST JE !
HET SCHIP HOUDT
HET NIET LANG
MEER UIT !!

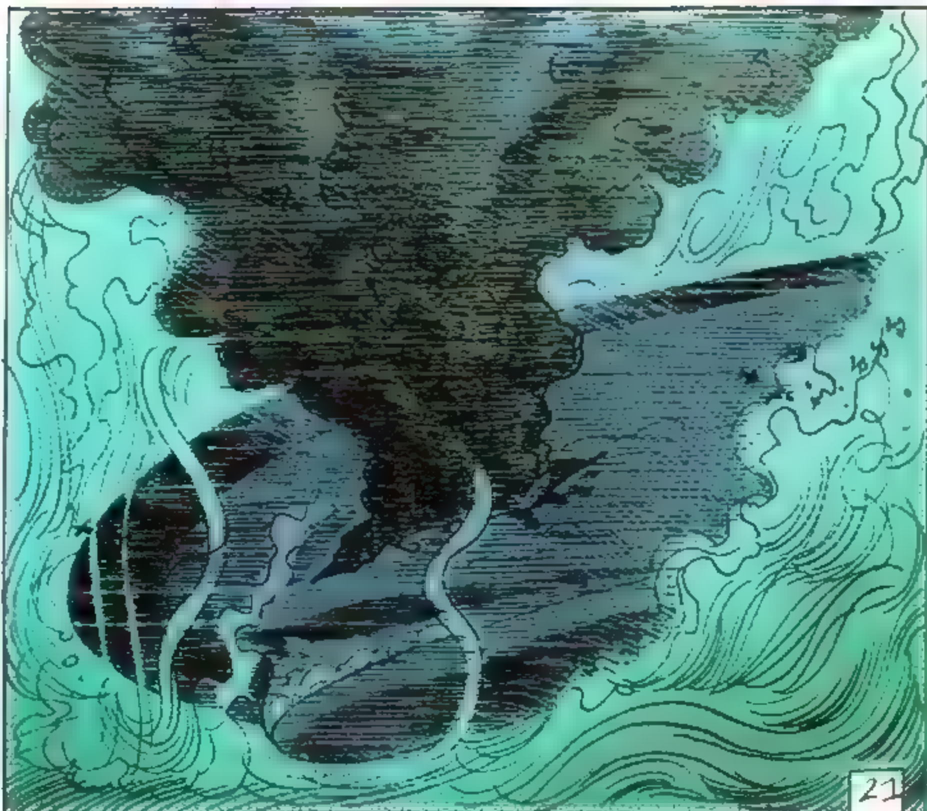

IN EEN IJZINGWEKKEND TEMPO STROOMT DE OLIE DIE HET SCHIP VERVOERDE IN DE NOORDZEE.

ONDERUIT !
HIJ KANTELT !!

KAPITEIN! STUUR!!

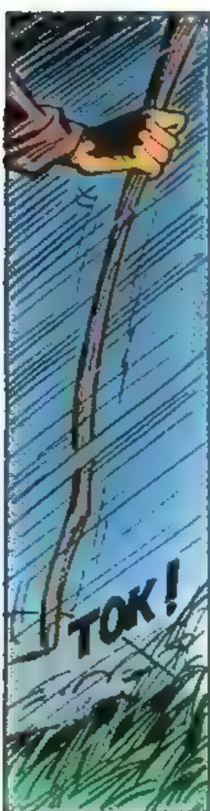

TERZELFDER TIJD ...
WAT ... WAT GEBEURT ER ?

VERDWIJN IN DE ZEE ! VOLG MIJN ZOONS IN DE ONDERGANG !!

TOK !

TOK!

RUSTIG MAAR, BESSY. HET IS GEWOON DE TAK VAN EEN BOOM DIE TEGEN HET VENSTER TIKT.

WELKE BOOM , ANDY ?

HET STORMT NOG STEEDS VRESELIJK. ECHT EEN SPOOKWEERTJE .

NEE ! DAT KAN NIET ! DAT MAG NIET !!

ANEKA ! MAAK IEDEREEN WAKKER !! HET BOORPLATFORM BRANDT !!

ZE ZIJN GEWAARSCHUWD. VLIELAND MAG GEEN TWEEDE KEER VERGAAN.

ER ZIJN MENSEN AAN HET WERK OP HET PLATFORM. SLA ALARM

DAAR IS AL VOOR GEZORGD. KIJK !!

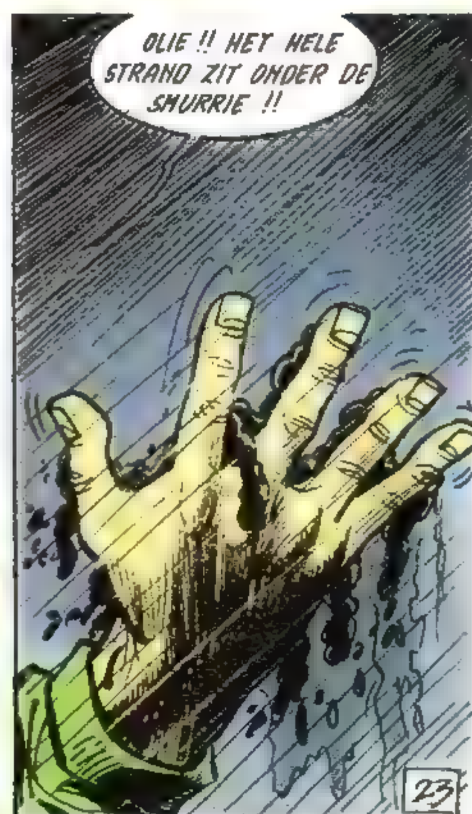

REDDINGSHELIKOPTERS, AFKOMSTIG VAN HET MARINEVLIEGKAMP "DE KOOY" BIJ DEN HELDER, REPPEN ZICH NAAR DE PLAATS VAN HET ONHEIL.

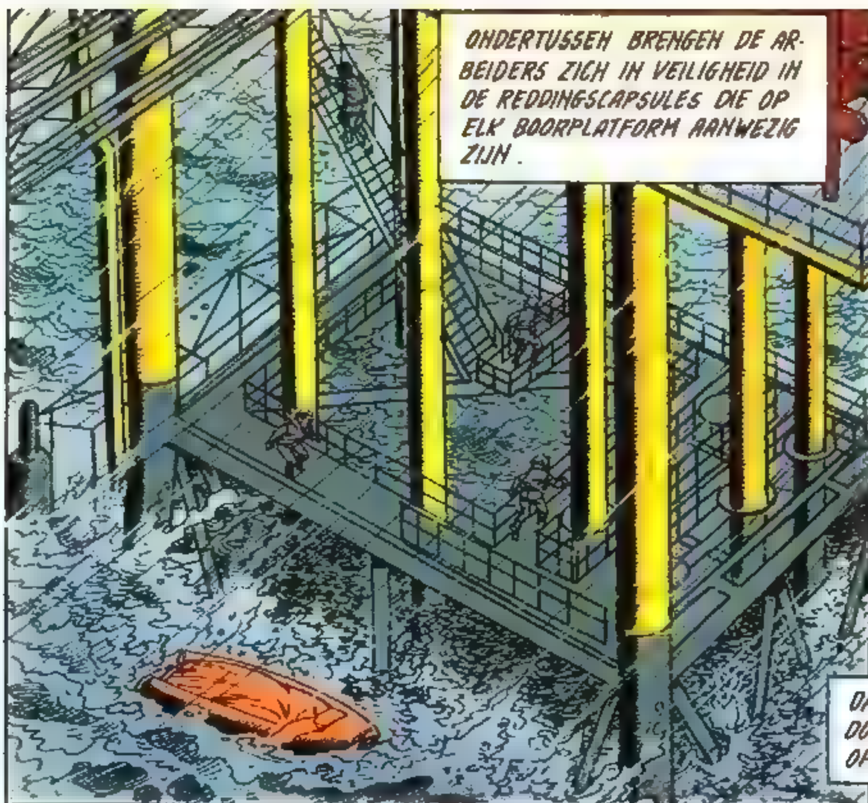

DIT MOEST GEWOON OOIT GEBEUREN. KOM MEE. IK HEB 'N BANG VOORGEVOEL...

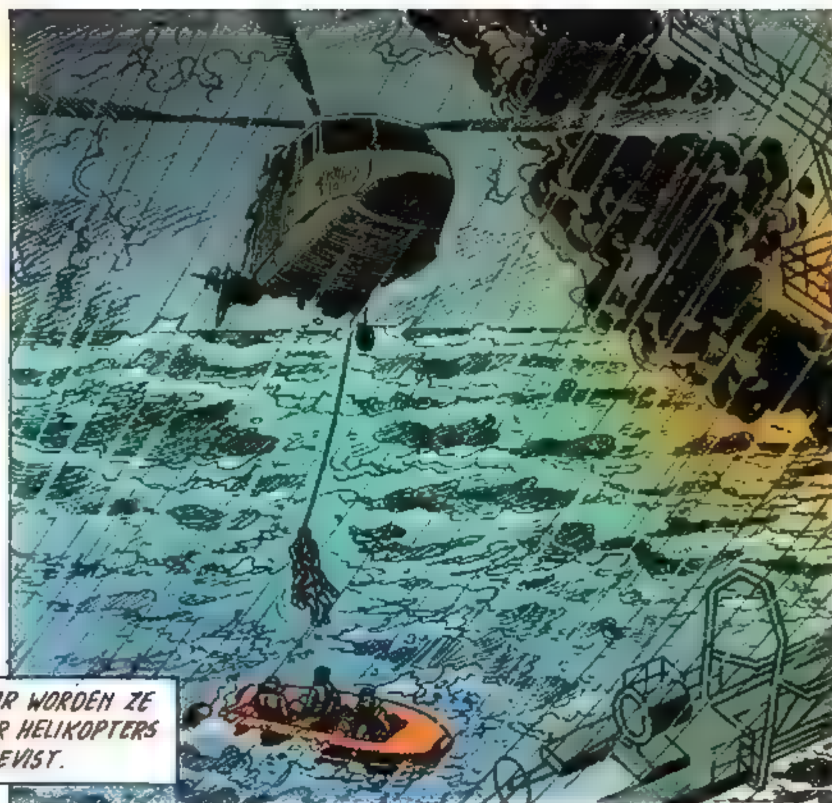

WAT SCHEELT ER? WAAROM DOE JE ZO PANIEKERIG ?

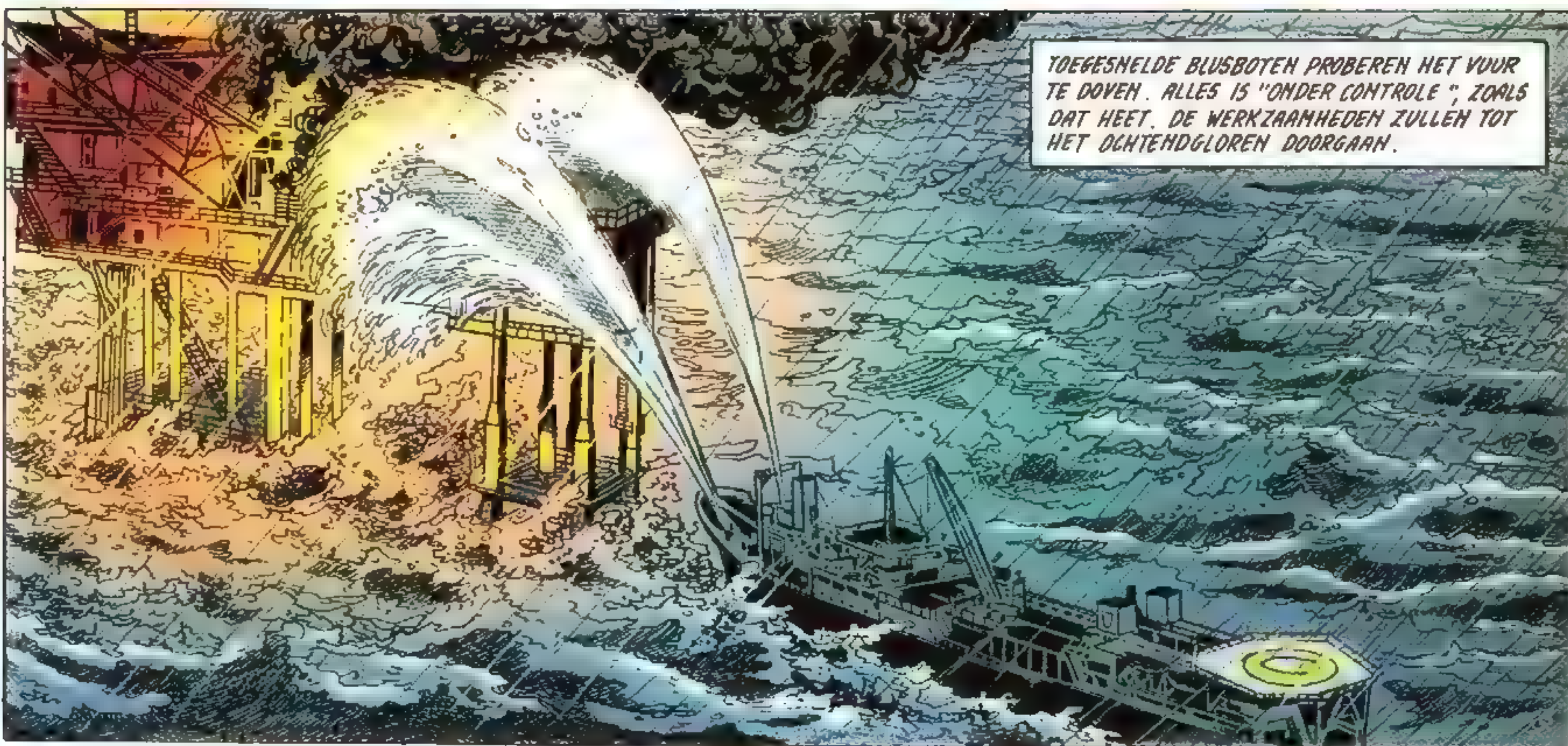

OH NEE!!

JE HUILT... WAT IS ER ZO ERG ?
DIT...

OLIE !! HET HELE STRAND ZIT ONDER DE SMURRIE !!

ONDERTUSSEN BRENGEN DE ARBEIDERS ZICH IN VEILIGHEID IN DE REDDINGSCAPSULES DIE OP ELK BOORPLATFORM AANWEZIG ZIJN .

DAAR WORDEN ZE DOOR HELIKOPTERS OPGEVIST.

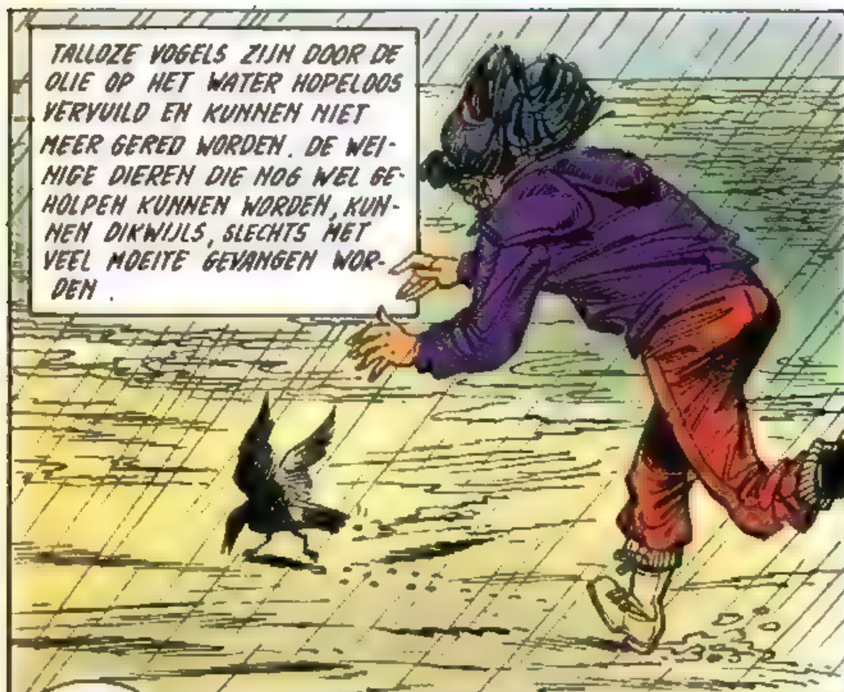

TOEGESNELDE BLUSBOTEN PROBEREN HET VUUR TE DOVEN . ALLES IS "ONDER CONTROLE ", ZOALS DAT HEET. DE WERKZAAMHEDEN ZULLEN TOT HET OCHTENDGLOREN DOORGAAN .

DAN PAS BLIJKT DE VOLLE OMVANG VAN DE MILIEURAMP .

EEN SCHANDAAL IS HET !
24

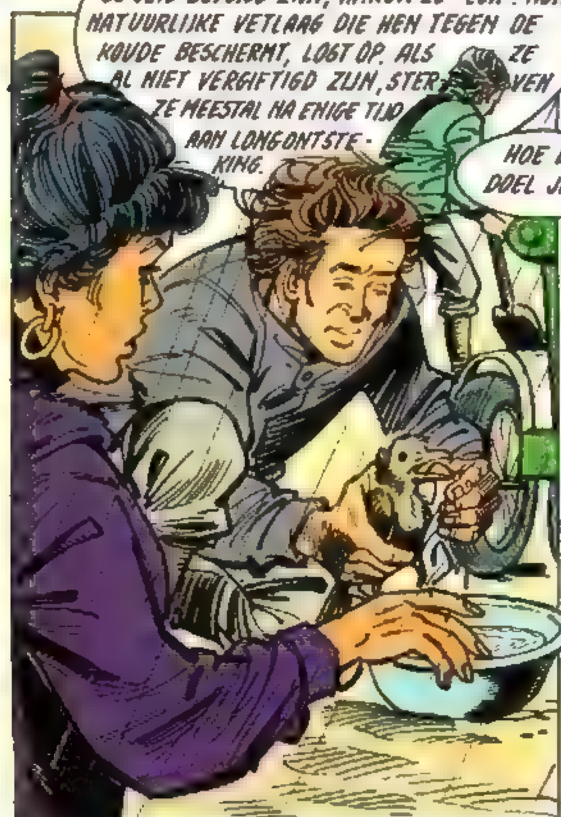

OOK OP HET WAD BEGINT DE REDDINGSACTIE .

DE NATUUR KAN GELUKKIG OP DE OVERTUIGING EN DE INZET VAN VELE VRIJWILLIGERS REKENEN.

TALLOZE VOGELS ZIJN DOOR DE OLIE OP HET WATER HOPELOOS VERVUILD EN KUNNEN NIET MEER GERED WORDEN. DE WEINIGE DIEREN DIE NOG WEL GEHOLPEN KUNNEN WORDEN, KUNNEN DIKWIJLS, SLECHTS MET VEEL MOEITE GEVANGEN WORDEN .

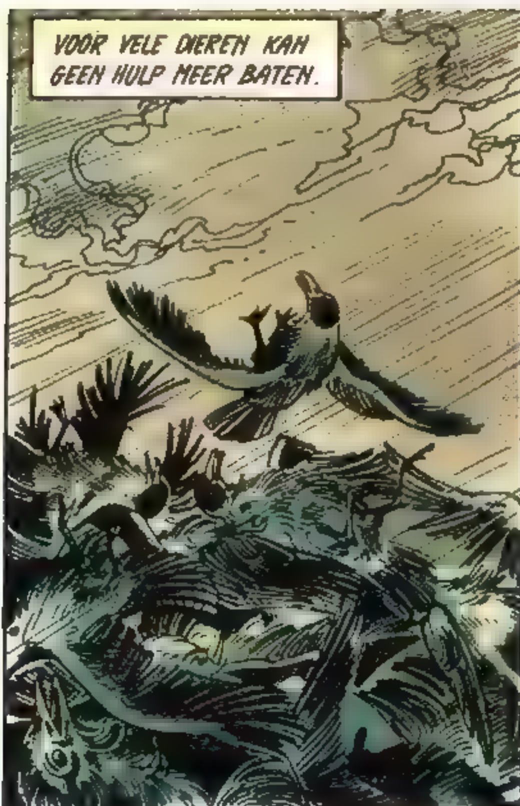

HEBBES!

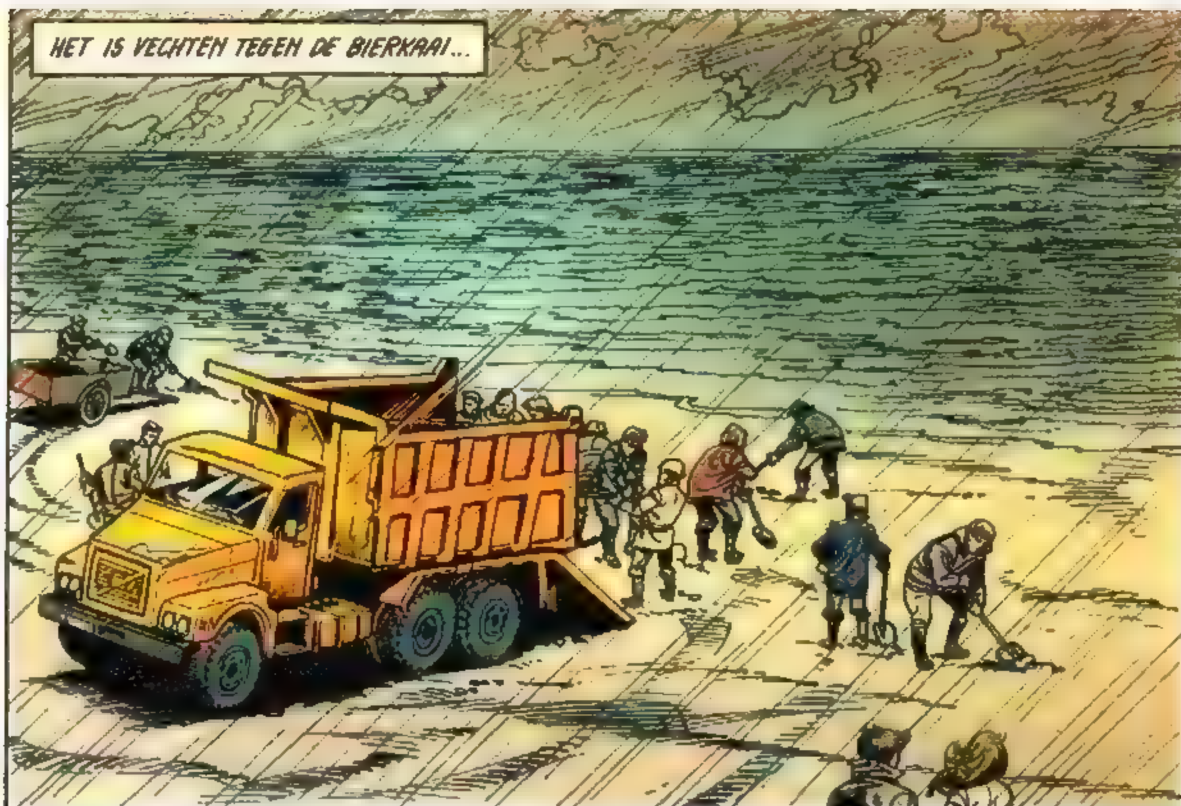

IK HEB ER NOG EENTJE ...
ZET 'M HIERIN!

EN ?
EEN VAN DE WEINIGEN DIE HET MISSCHIEN ZAL HALEN. ZELFS ALS DE VOGELS MAAR MINIEM DOOR DE OLIE BEVUILD ZIJN, RAKEN ZE "LEK". HUN NATUURLIJKE VETLAAG DIE HEN TEGEN DE KOUDE BESCHERMT, LOST OP. ALS ZE AL NIET VERGIFTIGD ZIJN, STERVEN ZE MEESTAL NA ENIGE TIJD AAN LONGONTSTEKING.
HOE BEDOEL JE ?
DE OLIE OP DE VEREN IS HET ZICHTBARE GEDEELTE VAN DE RAMP. VELE VOGELS HEBBEN ECHTER OOK EEN VERGIFTIGING OPGELOPEN DOOR HET INSLIKKEN VAN DE VIEZIGHEID. DE DIEREN DIE HET MISSCHIEN HALEN, ZULLEN MAANDEN IN EEN OPVANGCENTRUM MOETEN VERBLIJVEN OM AAN TE STERKEN EN HUN VETLAAG DE KANS TE GEVEN ZICH TE HERSTELLEN.

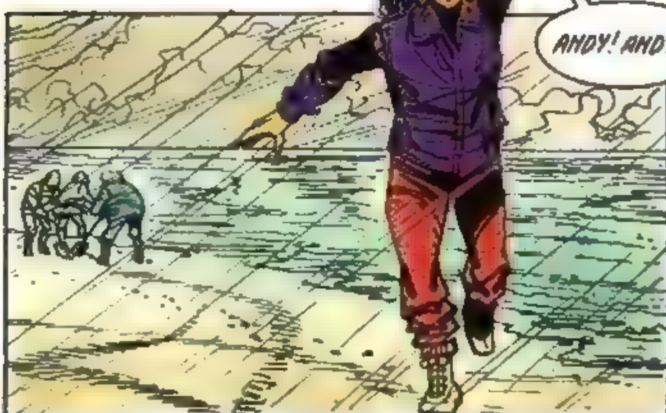

OOK BESSY TOONT ZICH EEN IDEALE NATUURVRIEND.

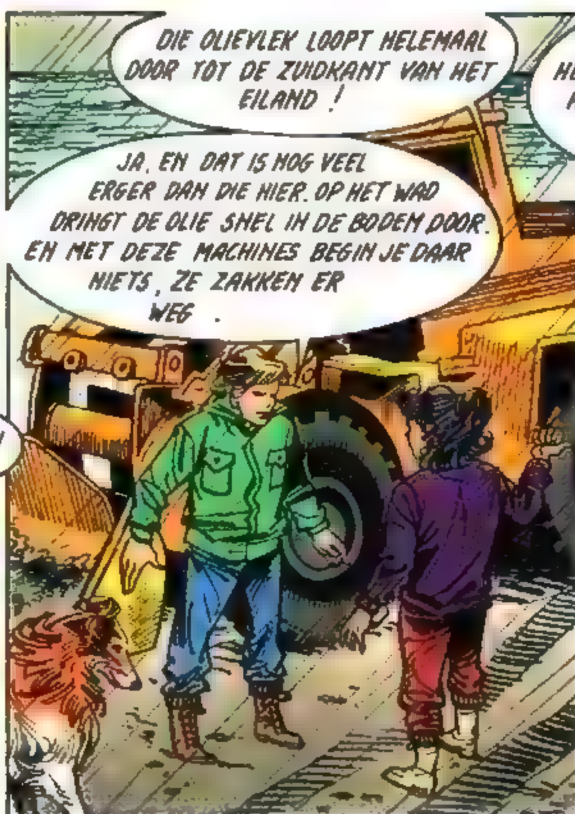

GOED ZO, BESSY. ZOEK VERDER!

VOOR VELE DIEREN KAN GEEN HULP MEER BATEN.

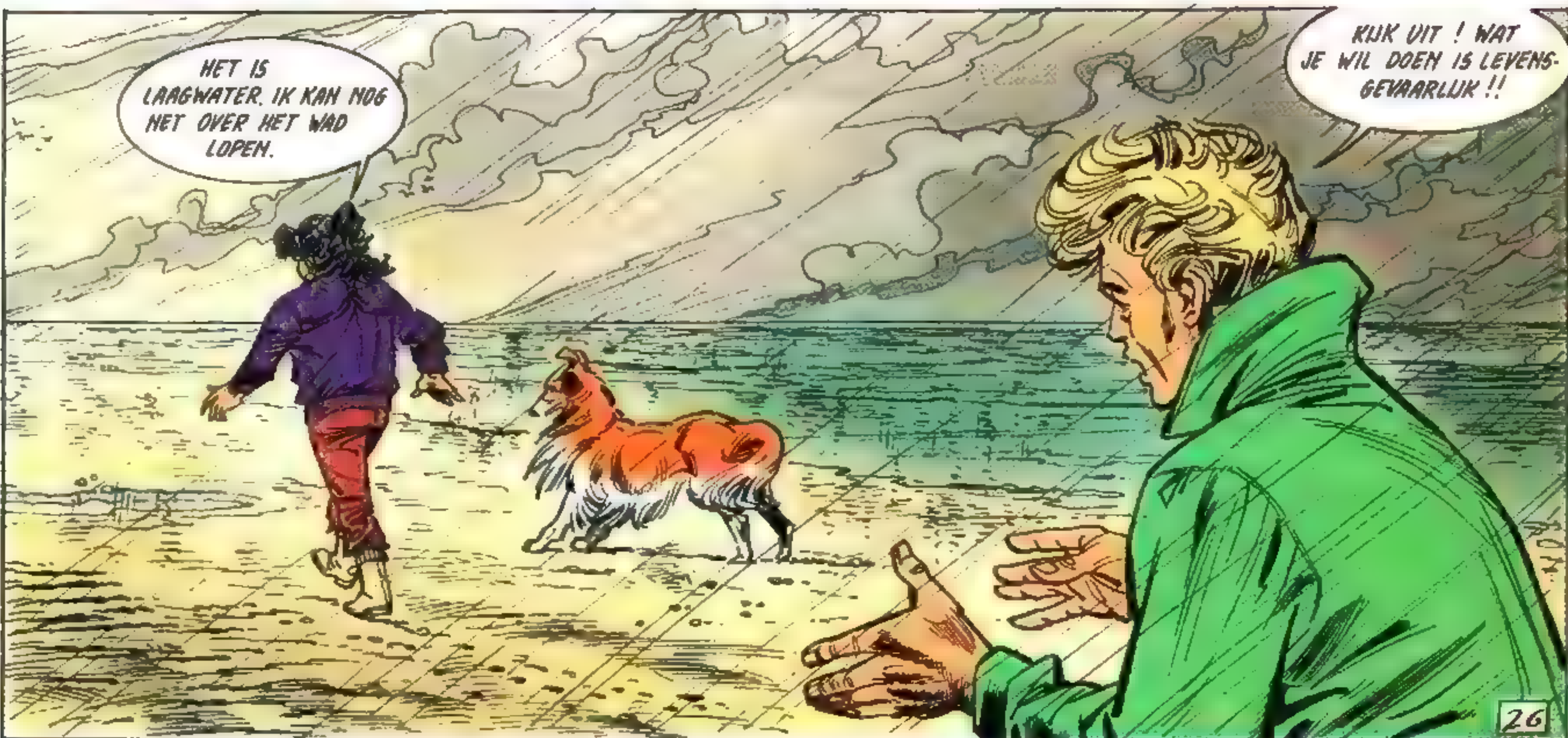

HET IS VECHTEN TEGEN DE BIERKAAI...

DE GROTE MIDDELEN DIENEN INGEZET TE WORDEN.

ANDY! ANDY!

DIE OLIEVLEK LOOPT HELEMAAL DOOR TOT DE ZUIDKANT VAN HET EILAND !
JA, EN DAT IS NOG VEEL ERGER DAN DIE HIER. OP HET WAD DRINGT DE OLIE SNEL IN DE BODEM DOOR. EN MET DEZE MACHINES BEGIN JE DAAR NIETS, ZE ZAKKEN ER WEG .

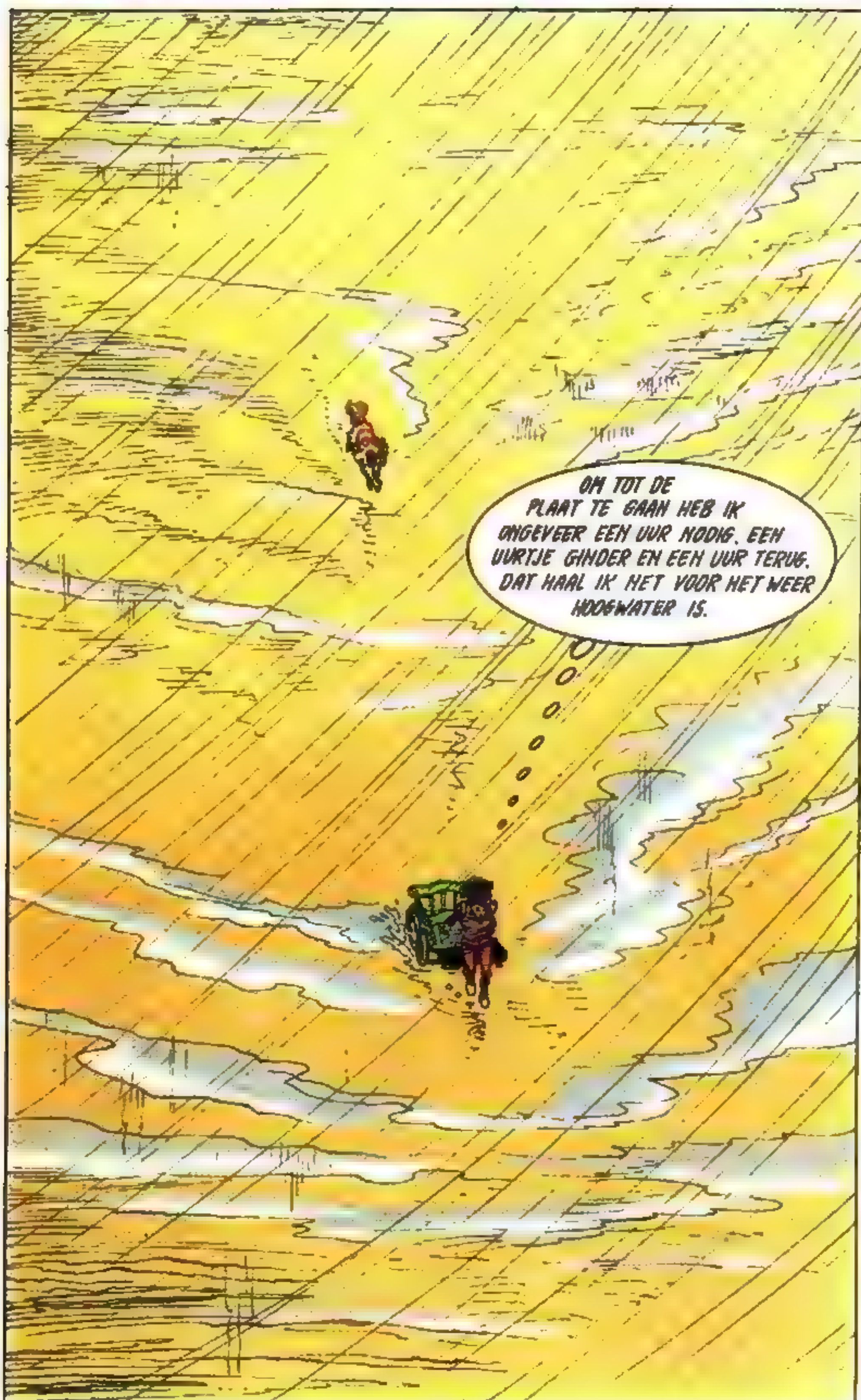

DE PLAAT WAAR WE JENNY HEBBEN UITGEZET, IS VAST OOK HELEMAAL VERVUILD. IK HEB EEN NAAR VOORGE - VOEL.
TOE NOU... ZE WAS VAST AL VER WEGGE-ZWOMMEN.

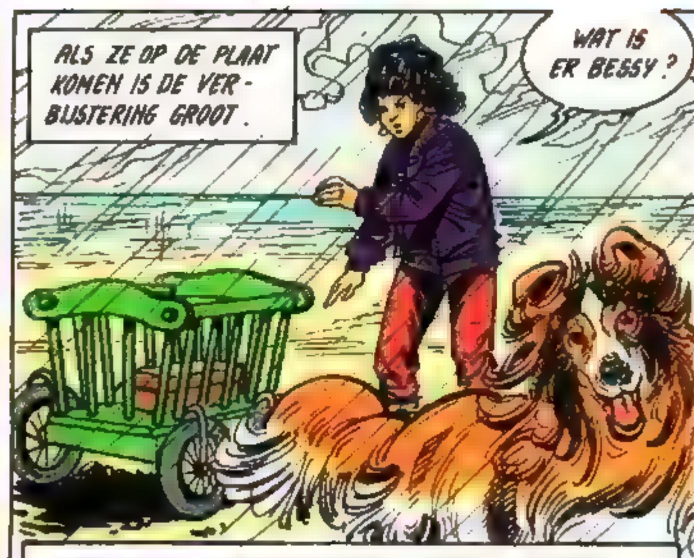

HET IS LAAGWATER. IK KAN NOG NET OVER HET WAD LOPEN.
KIJK UIT ! WAT JE WIL DOEN IS LEVENS-GEVAARLIJK !!

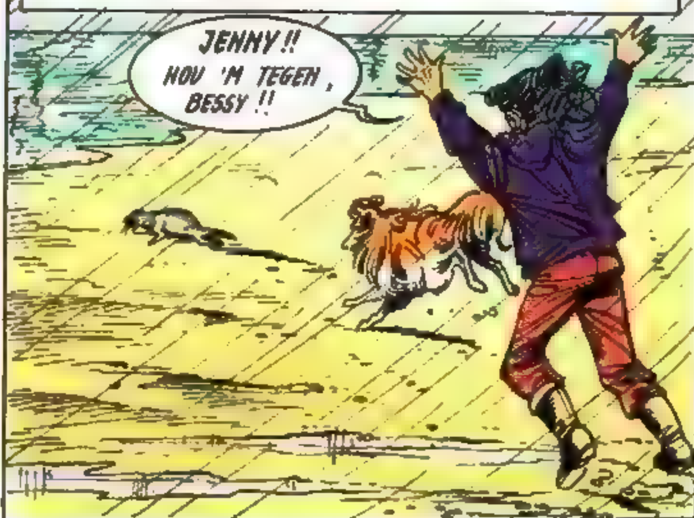

IK MOET HET DOEN.
VEEL GELUK...

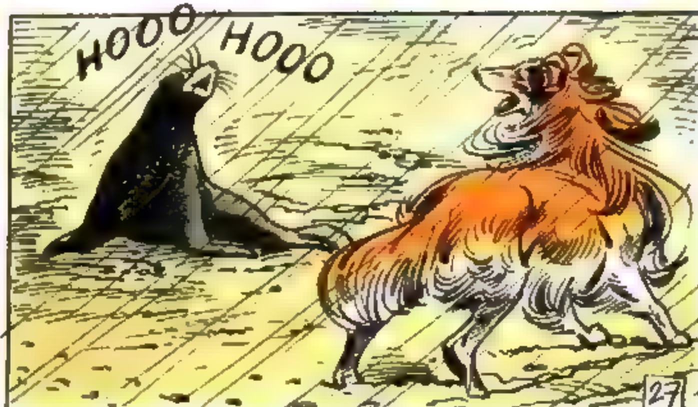

BLIJF BIJ HAAR, BESSY. IK ZOU HET MEZELF NOOIT VERGEVEN ALS HAAR WAT OVERKWAM!

OM TOT DE PLAAT TE GAAN HEB IK ONGEVEER EEN UUR NODIG. EEN UURTJE GINDER EN EEN UUR TERUG. DAT HAAL IK NET VOOR HET WEER HOOGWATER IS.

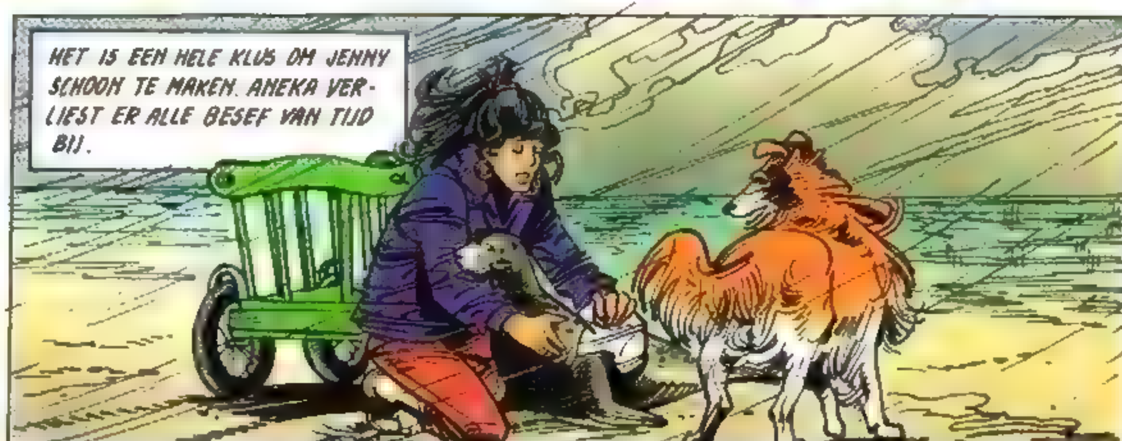

ALS ZE OP DE PLAAT KOMEN IS DE VERBIJSTERING GROOT.
WAT IS ER BESSY?

ZODRA DE OLIE IN CONTACT KOMT MET DE WADBODEM, ZORGEN ALLERLEI BODEMDIEREN ERVOOR DAT ZE DAAR SNEL IN OPGENOMEN WORDT. AAN SCHOONMAKEN VALT NIET TE DENKEN. HET KAN TIENTALLEN JAREN DUREN VOOR DE SITUATIE ZICH HERSTELT.
JENNY!! HOU 'M TEGEN, BESSY!!

HOOO HOOO

KLEINE, LIEVE JENNY ! HOE ZIE JE ERUIT !!

RUSTIG MAAR... IK MAAK JE WEER HELEMAAL SCHOON !!

DIE TEEPOL IS EEN PRACHTUITVINDING. HET IS HET ENIGE WAARMEE JE DE OLIE KUNT AF-WASSEN .

HET IS EEN HELE KLUS OM JENNY SCHOON TE MAKEN. ANEKA VER-LIEST ER ALLE BESEF VAN TIJD BIJ.

NIET NU, BESSY. STRAKS SPEEL IK WEL WAT MET JE.

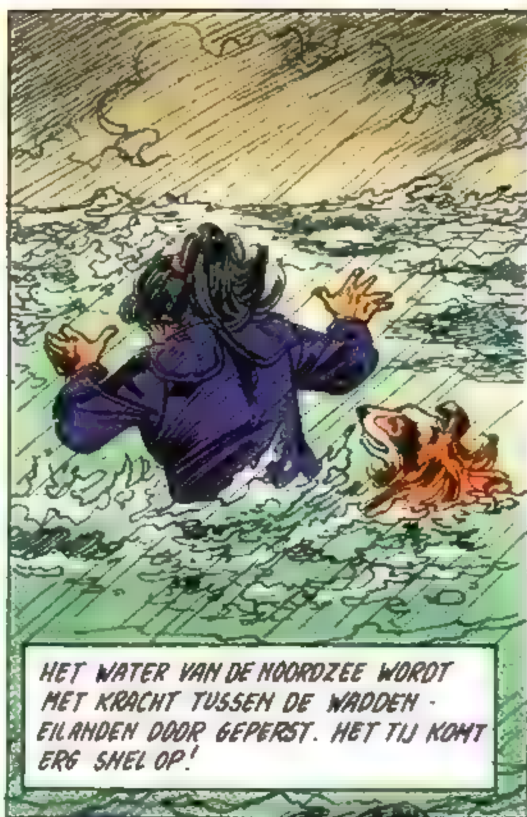
HOU OP! WAT IS ER TOCH MET JE ?

DE VLOED KOMT OP. IK ZIT GEVANGEN !!

ZWEM, JENNY...

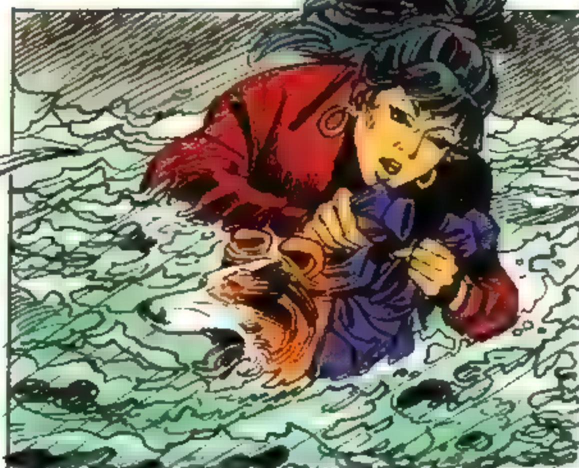
IK HOOP DAT IK DAT STRAKS OOK NIET HOEF TE DOEN !!

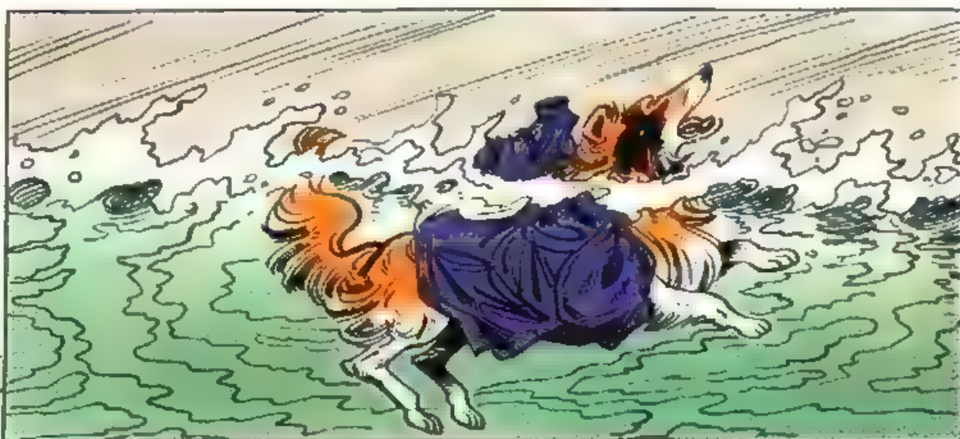

STOM VAN ME !
IK KAN MEZELF WEL
WAT DOEN .

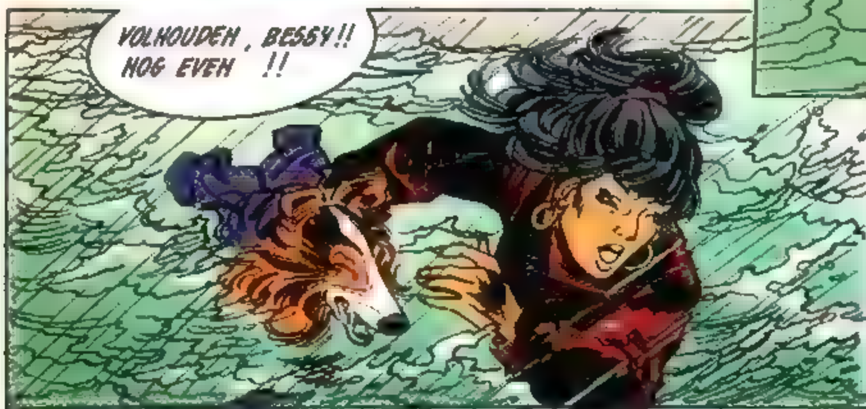

HET WATER VAN DE NOORDZEE WORDT
MET KRACHT TUSSEN DE WADDEN -
EILANDEN DOOR GEPERST. HET TIJ KOMT
ERG SNEL OP!

H...HELP !
IK HAAL HET NIET
NAAR VLIELAND.

MIJN ENIGE KANS IS DE VLIEHORS
TE BEREIKEN. ARME BESSY... HIER, MET
MIJN JEK KAN IK EEN REDDINGS -
VEST IMPROVISEREN.

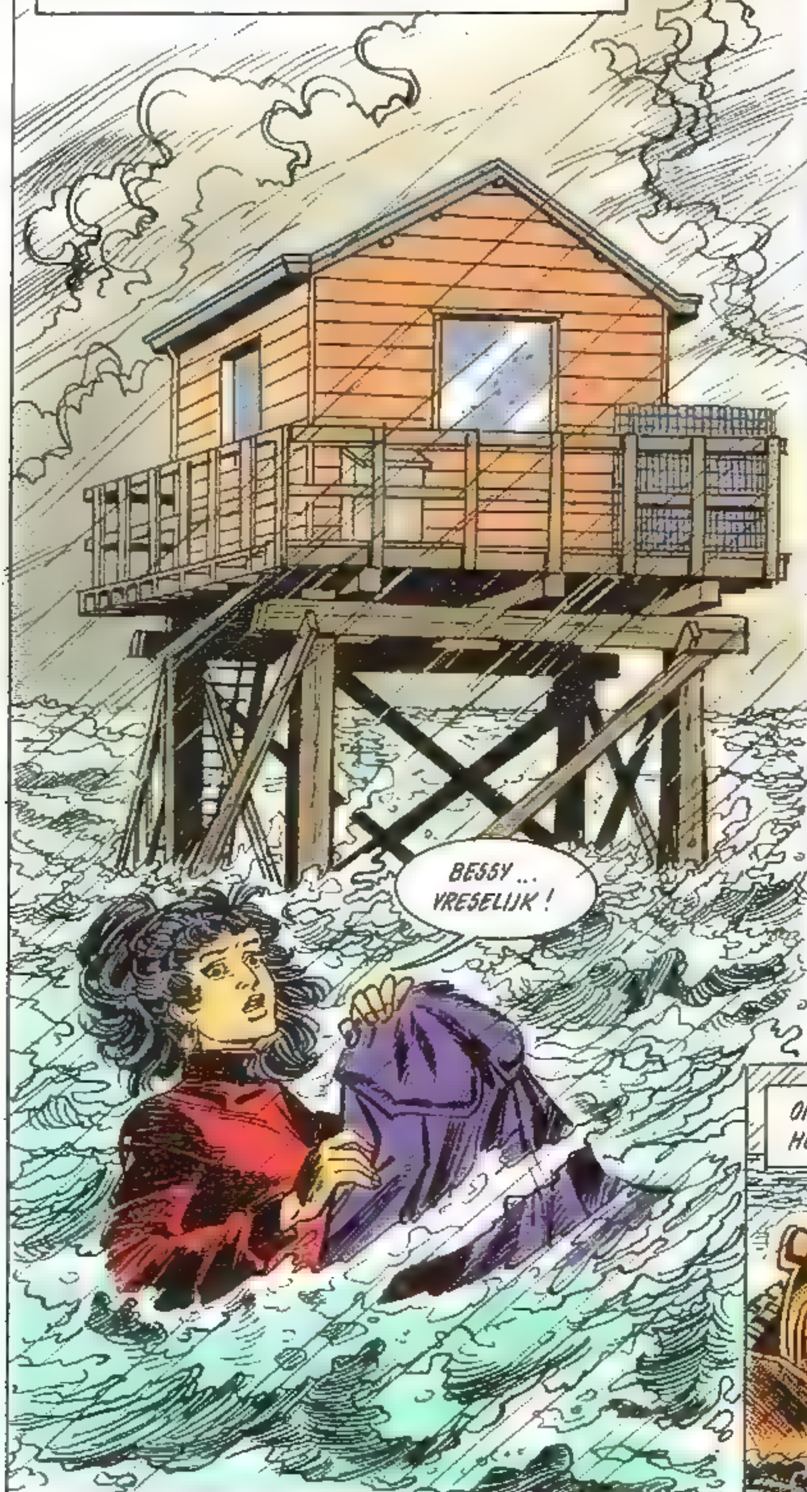

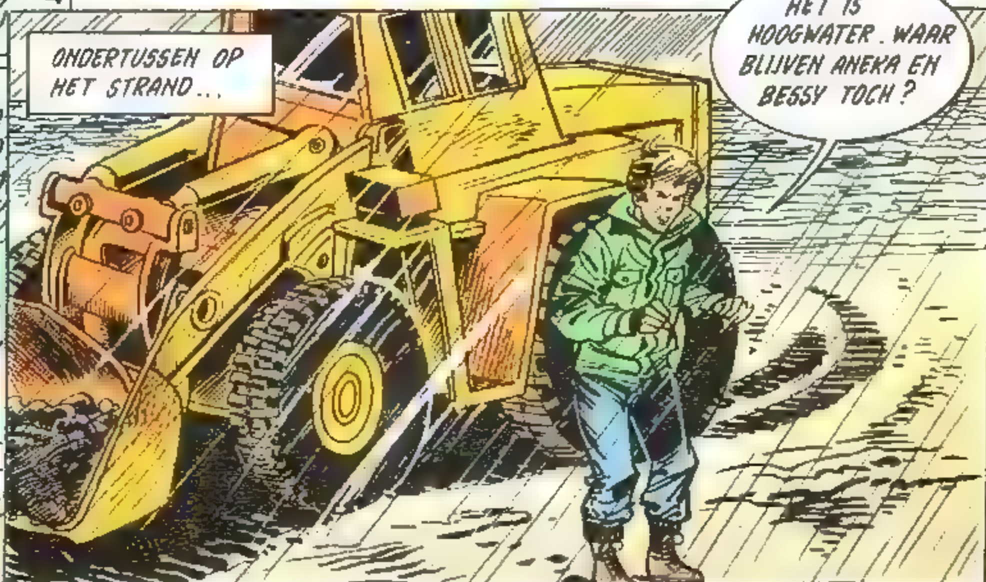

VOLHOUDEN , BESSY!!
NOG EVEN !!

HET DIER IS DOOR HET WATER
IN ZIJN LANGE VACHT TE ZWAAR
GEWORDEN EN KAN NIET MEER
TEGEN DE STROMING OP.
BESSY !
BESSY !!!!

BESSY!!

HIER EN DAAR ZIJN OP DE WADDEN VLUCHTHUISJES GEPLAATST DIE SCHIPBREUKELINGEN EN ANDERE DRENKELINGEN BESCHUTTING BIEDEN. ZO OOK OP DE VLIEHORS.
BESSY... VRESELIJK!

HOE MOET IK DIT AAN ANDY VERTEL-LEN?

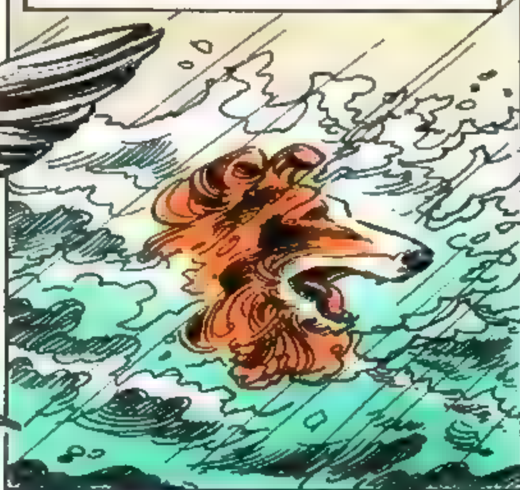
WAT HEB IK TOCH GEDAAN?

ONDERTUSSEN OP HET STRAND...
HET IS HOOGWATER. WAAR BLIJVEN ANEKA EN BESSY TOCH?

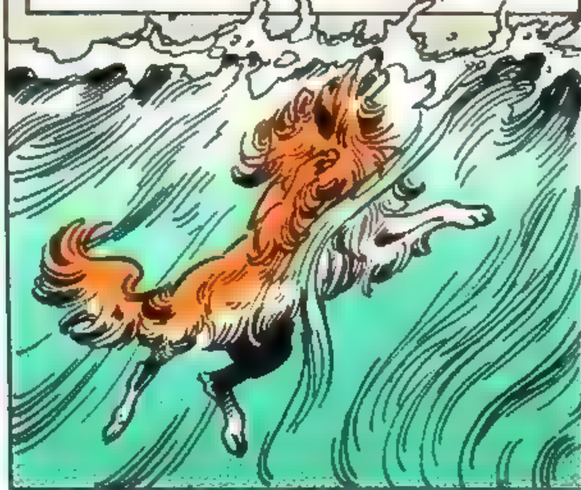
JOHAN! PIET!! IK HEB JULLIE BOOT NODIG. ANEKA IS IN GEVAAR!

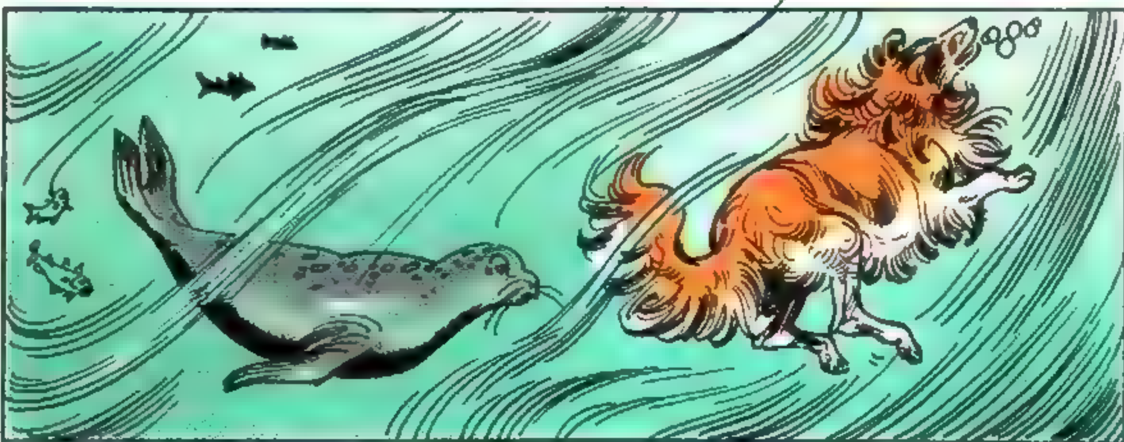
JE WIL TOCH NIET NAAR ZEE GAAN? DE STORM STEEKT OPNIEUW OP!!
HET MOET! EN IK KAN NIET GOED GENOEG ZEILEN.

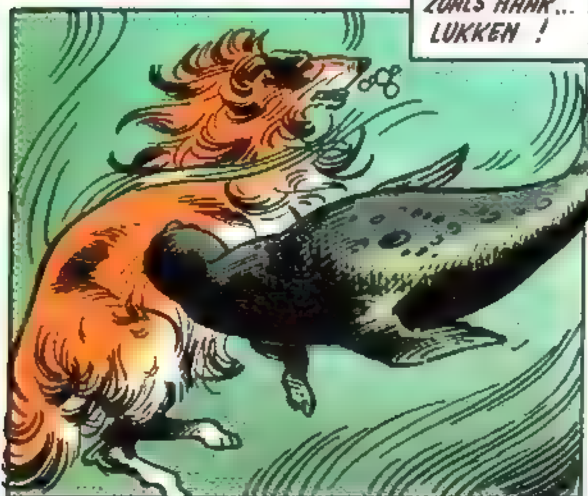
HELP ME. IK SMEEK HET JI!!

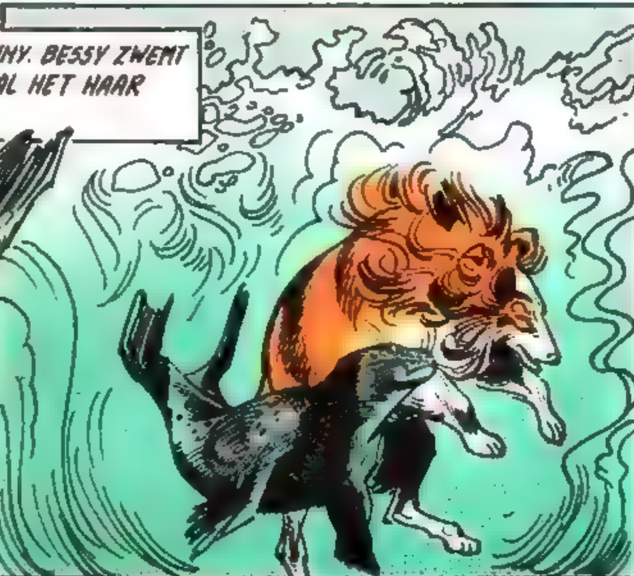

EVEN LATER ZETTEN ONZE VRIENDEN KOERS NAAR DE OMGEVING VAN HET EIJERLANDSEGAT.

TERZELFDER TIJD VECHT BESSY TEGEN DE VRESELIJKE VERDRINKINGSDOOD.

EEN ONGELIJKE STRIJD TEGEN DE ONTKETENDE NATUUR. HAAR LOT LIJKT BEZEGELD, TOT ...

DE ZEEHOND... JENNY. BESSY ZWEMT ZOALS HAAR... ZAL HET HAAR LUKKEN !

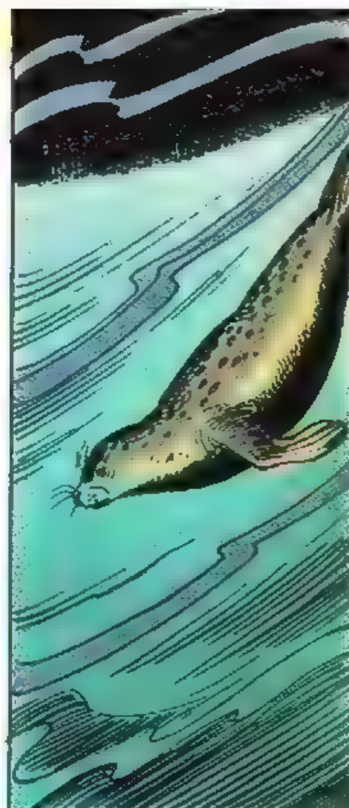

OP DAT MOMENT...
DIT IS GEKHEID! ALS ANEKA NOG HIER IN DE BUURT IS, IS ZE REDDELOOS VERLOREN!
KOM IN DE BOOT VOOR JE ZELF OVERBOORD SLAAT

NEE!

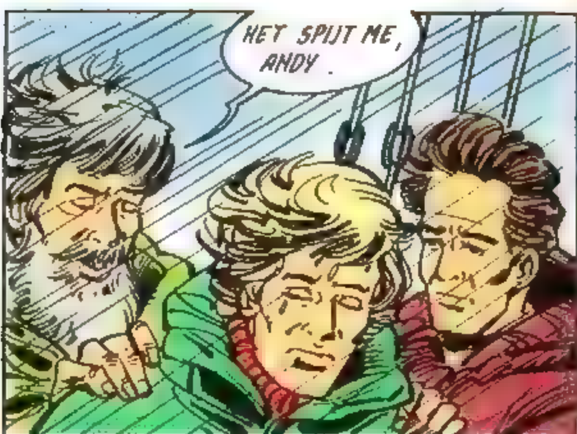

DAAR ! ER BEWEEGT WAT OP HET WATER!

HET IS BESSY...
EN JENNY!!

WAAR KOMT BESSY ZO OPEENS VANDAAN ?
HET ARME DIER WAS BIJNA VERDRONKEN .

ALS BESSY ER ZO ERG AAN TOE IS... WAT IS ER MET ANEKA GEBEURD ?

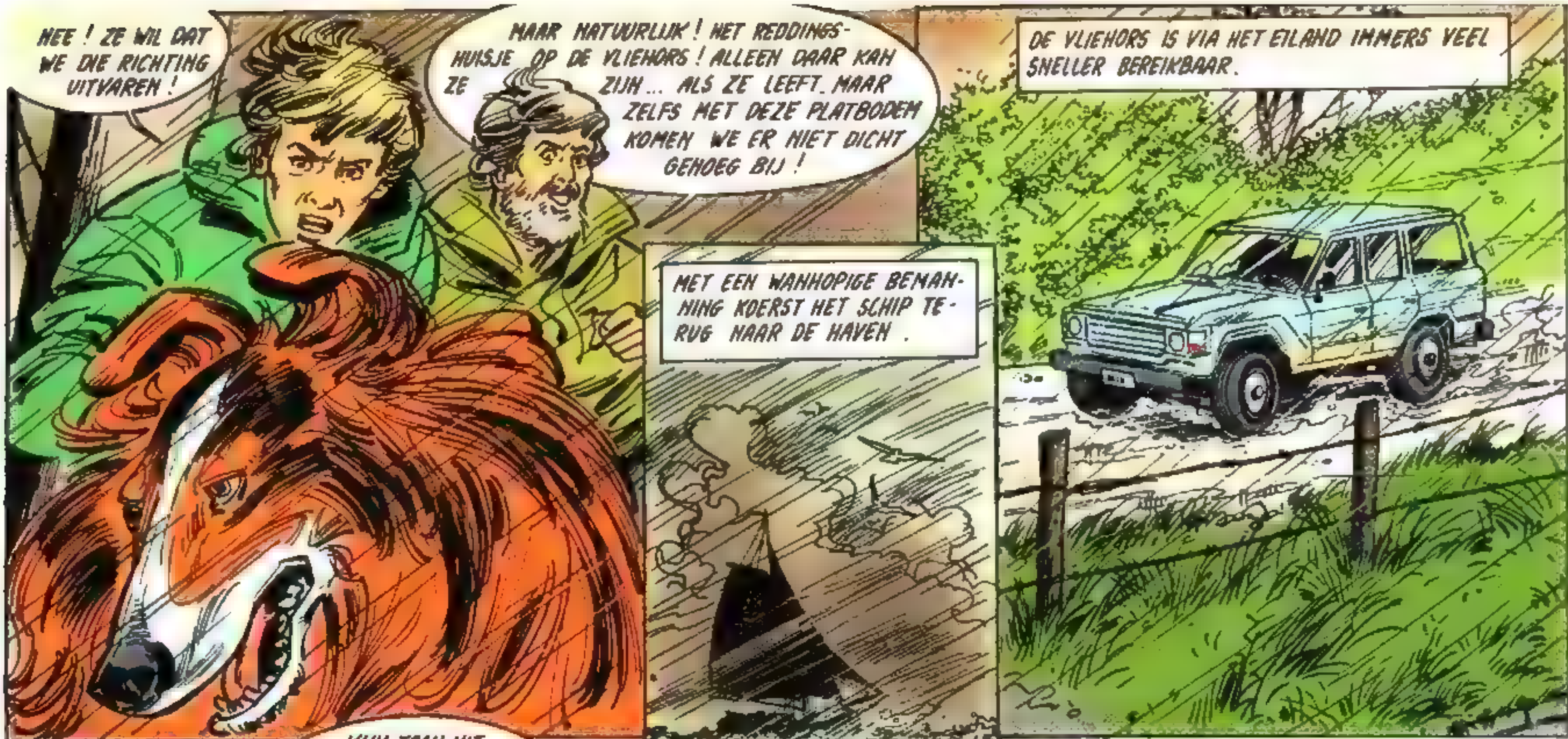
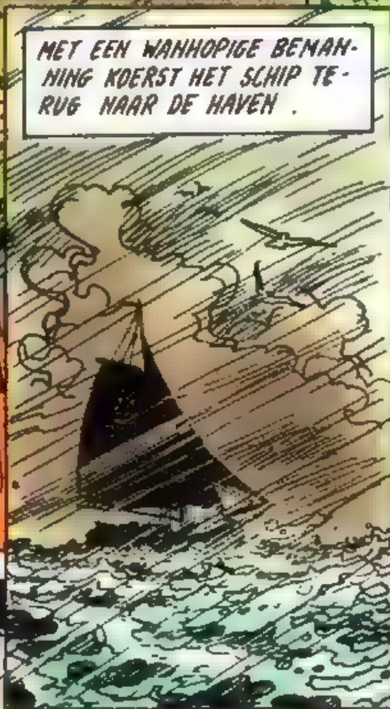

HET SPIJT ME, ANDY .

ANEKA .

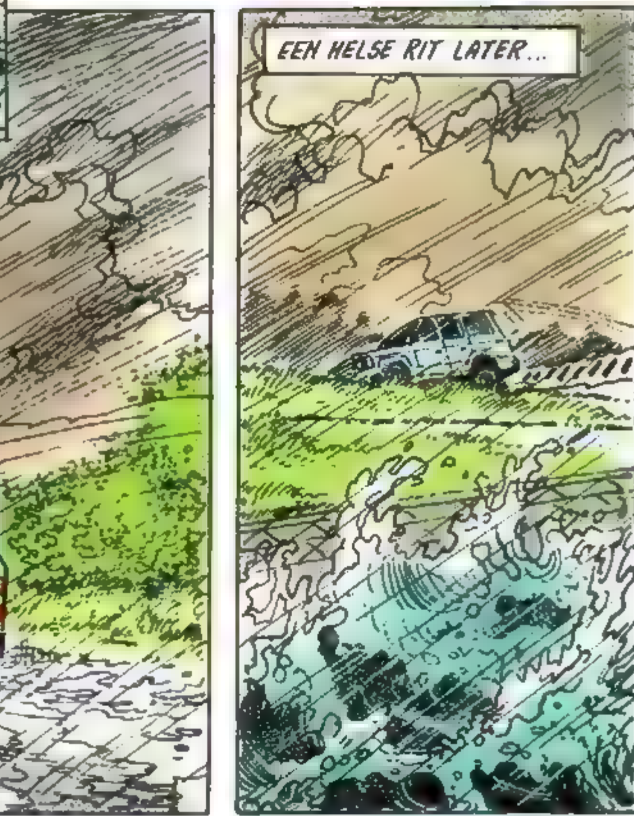

WAF WAF

WAT IS ER, MEISJE ? MIS JE HAAR OOK ?

WAF

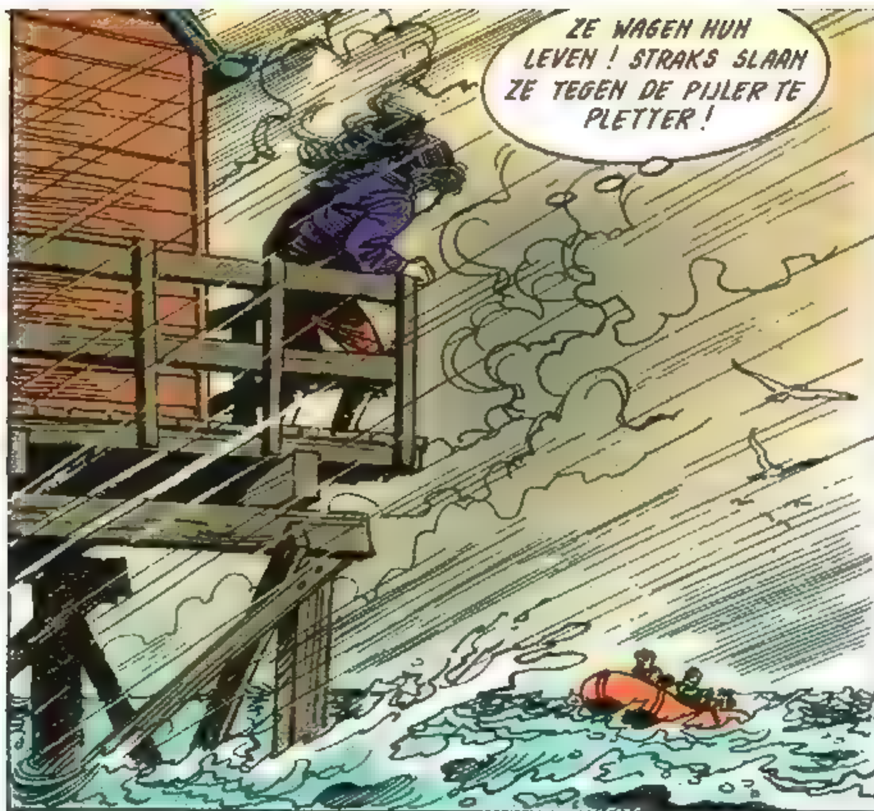

NEE ! ZE WIL DAT WE DIE RICHTING UITVAREN !
MAAR NATUURLIJK ! HET REDDINGSHUISJE OP DE VLIEHORS ! ALLEEN DAAR KAN ZE ZIJN ... ALS ZE LEEFT. MAAR ZELFS MET DEZE PLATBODEM KOMEN WE ER NIET DICHT GENOEG BIJ !
DE VLIEHORS IS VIA HET EILAND IMMERS VEEL SNELLER BEREIKBAAR.

MET EEN WANHOPIGE BENANNING KOERST HET SCHIP TERUG NAAR DE HAVEN .

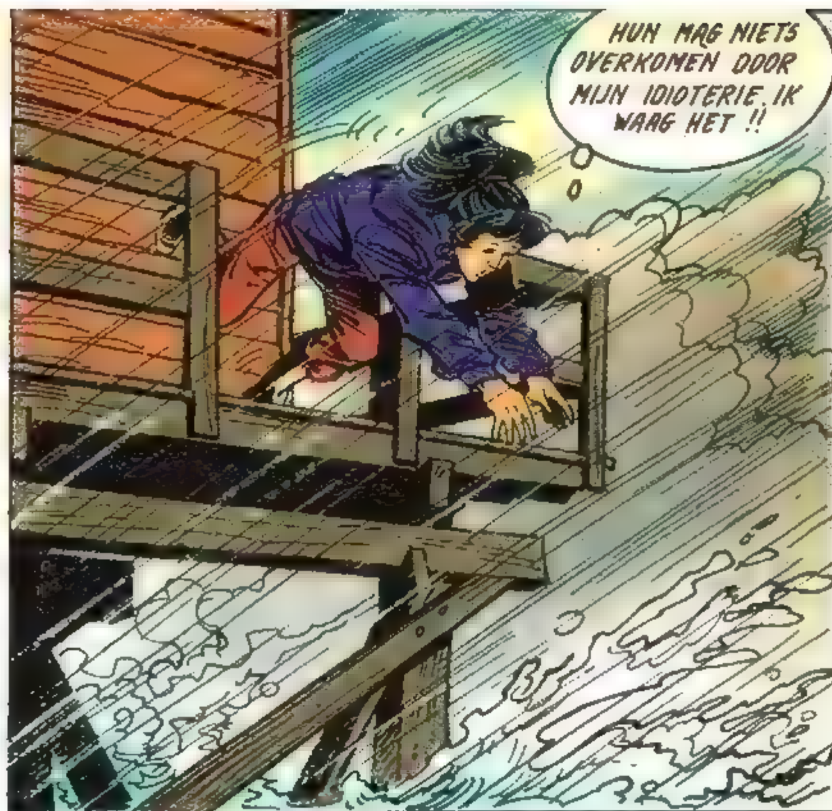
KIJK TOCH UIT, MAN. ALS WE EEN TEGENLIGGER ONTMOETEN, DAN...
HOOP MAAR DAT HET NIET GEBEURT. HET REDDINGSHUIS IS DE ENIGE HOOP

IK WIL HET WETEN. SNEL !!

EEN HELSE RIT LATER...

ANEEEEKA !

DIE STEM ... IS HET MOGELIJK ?

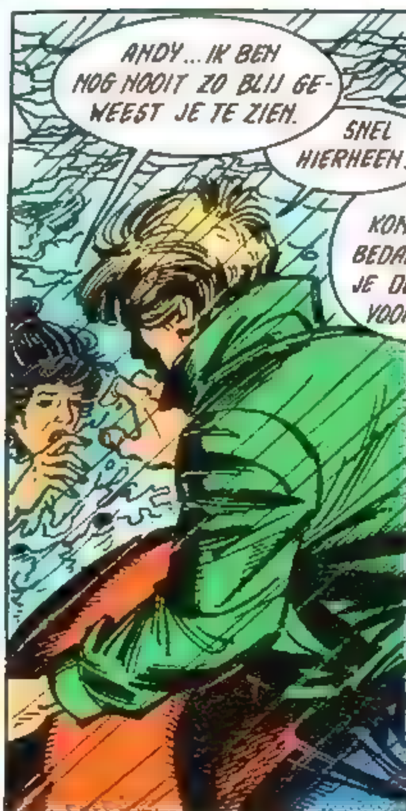

ZE WAGEN HUN LEVEN ! STRAKS SLAAN ZE TEGEN DE PIJLER TE PLETTER !

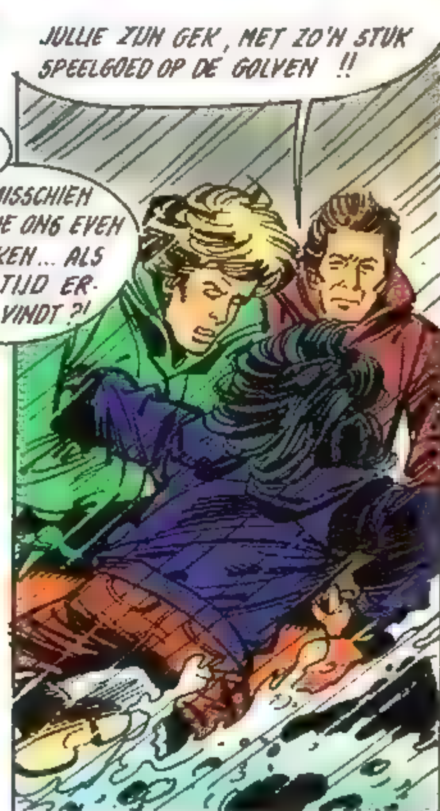

HUN MAG NIETS OVERKOMEN DOOR MIJN IDIOTERIE. IK WAAG HET !!

ANDY... IK BEN NOG NOOIT ZO BLIJ GEWEEST JE TE ZIEN.
SNEL HIERHEEN.
MISSCHIEN KON JE ONS EVEN BEDANKEN... ALS JE DE TIJD ERVOOR VINDT ?!

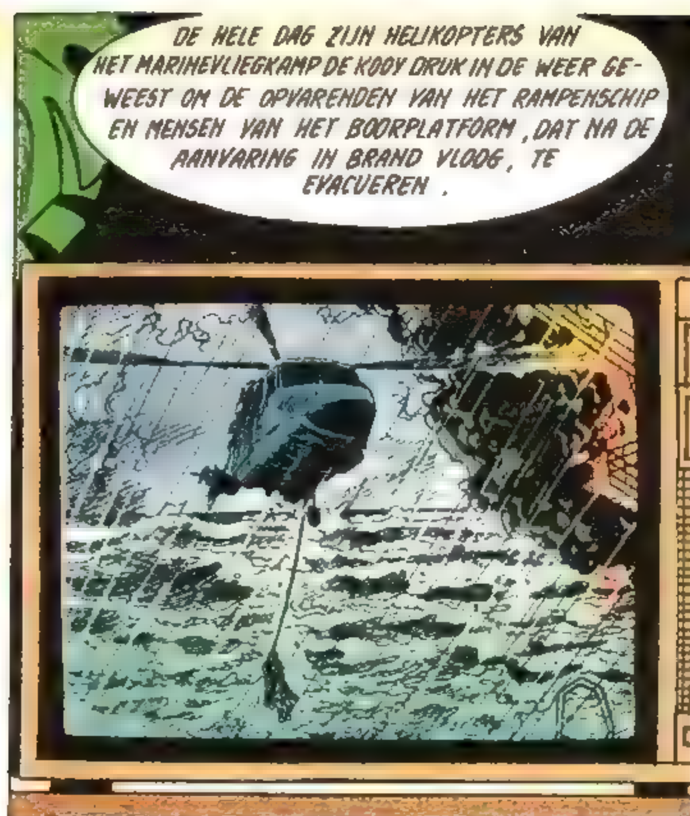

JULLIE ZIJN GEK, MET ZO'N STUK SPEELGOED OP DE GOLVEN !!

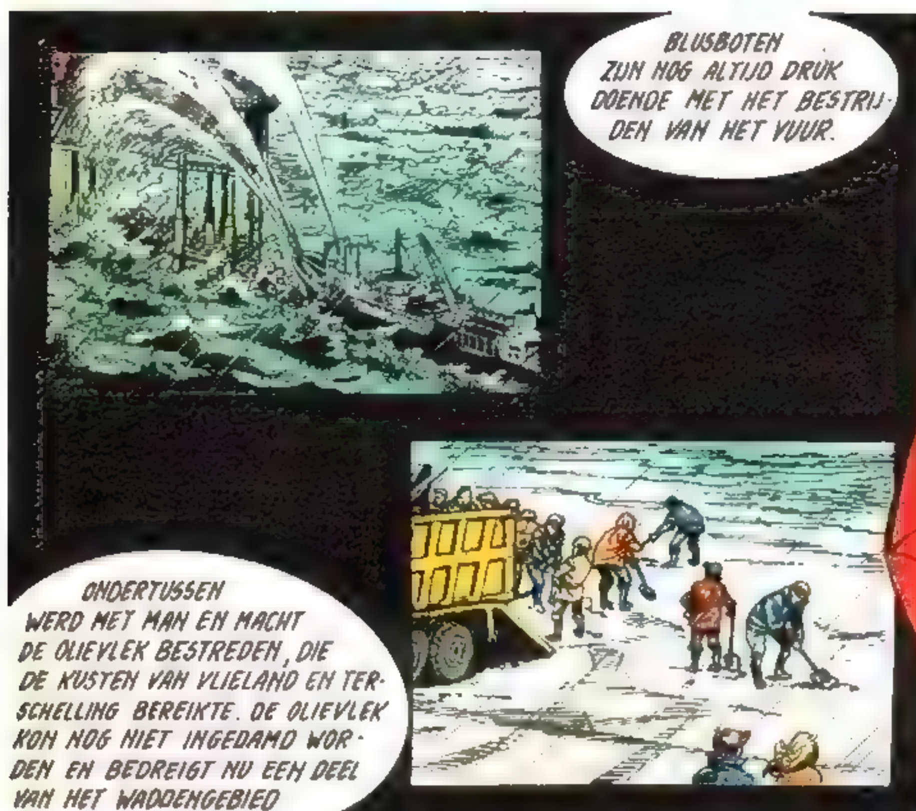

JE HEBT GELIJK. IK BEN GERED, MAAR BESSY...

WAT IS ER MET BESSY ?
NA ALLES WAT WIJ AL MEEGEMAAKT HEBBEN, MOEST JE TOCH WETEN DAT WIJ EEN SPECIALE BESCHERMENGEL HEBBEN !!

ENKELE UREN LATER GENIET HET HELE GEZELSCHAP VAN DE WELDADIGE WARMTE VAN HET HAARDVUUR.
HET IS TOCH ONGELOOFLIJK HOE HET VREDIGE LEVEN OP HET WAD DOOR EEN ENKELE STOMMITEIT VOLLEDIG KAN VERANDEREN.
34

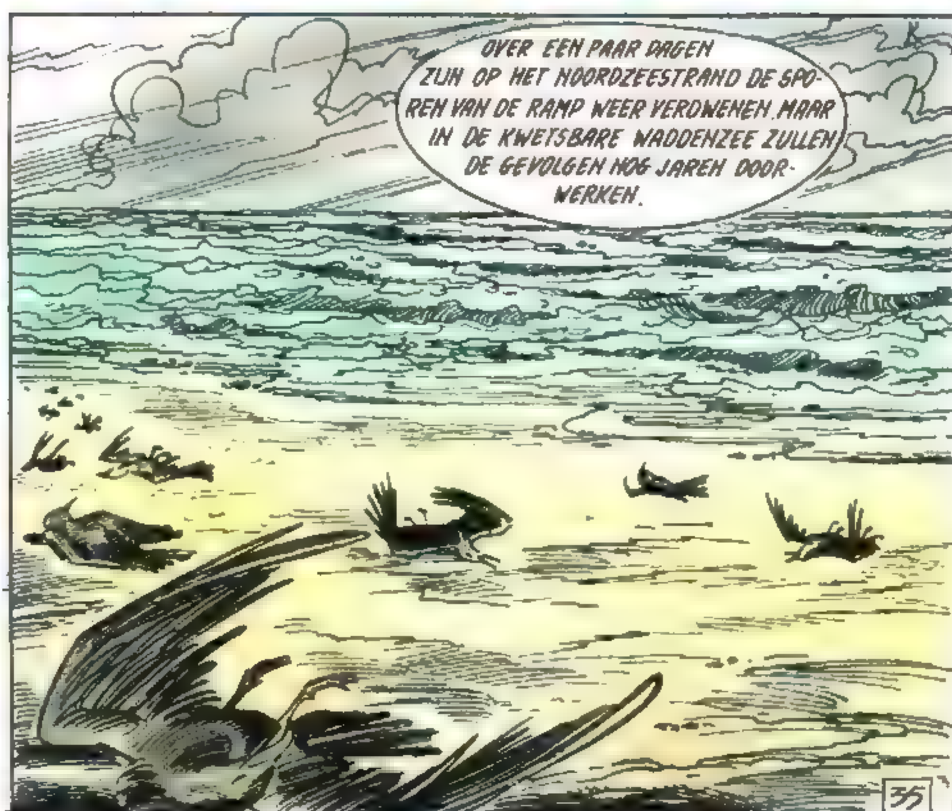

STIL EVEN... HET GAAT OVER VLIELAND

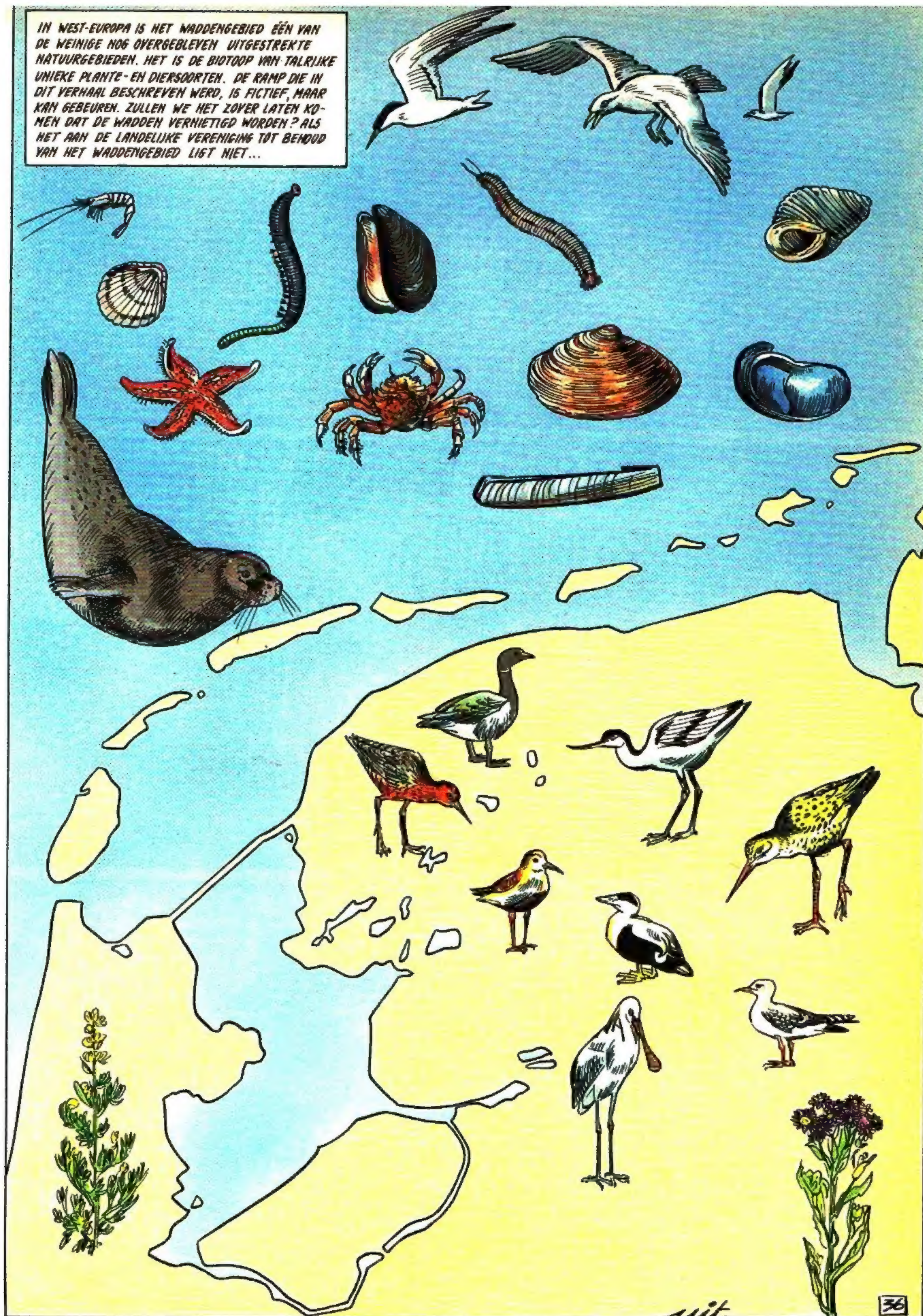

DE HELE DAG ZIJN HELIKOPTERS VAN HET MARINEVLIEGKAMP DE KOOY DRUK IN DE WEER GEWEEST OM DE OPVARENDEN VAN HET RAMPENSCHIP EN MENSEN VAN HET BOORPLATFORM, DAT NA DE AANVARING IN BRAND VLOOG, TE EVACUEREN.

BLUSBOTEN ZIJN NOG ALTIJD DRUK DOENDE MET HET BESTRIJDEN VAN HET VUUR.
ONDERTUSSEN WERD MET MAN EN MACHT DE OLIEVLEK BESTREDEN, DIE DE KUSTEN VAN VLIELAND EN TERSCHELLING BEREIKTE. DE OLIEVLEK KON NOG NIET INGEDAMD WORDEN EN BEDREIGT NU EEN DEEL VAN HET WADDENGEBIED

VALT JULLIE NIETS OP?
WAT DAN?

OP ZEE IS DE OLIE NOG WEL OP TE RUIMEN, OP HET STRAND OOK. MAAR OP HET WAD IS ER GEEN REDDEN AAN. VOOR JE HET WEET, ZIT DE OLIE IN DE BODEM, EN IS DAN NIET MEER TE VERWIJDEREN

OVER EEN PAAR DAGEN ZIJN OP HET NOORDZEESTRAND DE SPOREN VAN DE RAMP WEER VERDWENEN. MAAR IN DE KWETSBARE WADDENZEE ZULLEN DE GEVOLGEN NOG JAREN DOORWERKEN.

LETTERING: ANITA SCHAUWVLIEGHE

OLIE OP DE GOLVEN

Een tanker die tegen een booreiland botst, waarna het schip z'n hele lading stookolie verliest. Over die ramp en de gevolgen ervan gaat dit Bessy-avontuur OLIE OP DE GOLVEN.
Gelukkig is dat niet echt gebeurd en hopelijk zal het ook nóóit gebeuren. Toch is dit verhaal niet zo heel veel bezijden de waarheid, als je bedenkt dat er eigenlijk **altijd** olie op de Noordzee drijft: tientallen vlekken zelfs. Af en toe komt die olie op onze stranden terecht. Maar meestal verdwijnt het vanzelf weer: het lost op in het water of het zakt naar de zeebodem. Die olie wordt, al of niet per ongeluk, geloosd door schepen. Ook lekt er olie vanaf boorplatforms, komt het uit rioleringen in zee terecht, of gaat er iets mis met het lossen of laden van tankschepen. Zelfs met het regenwater komt er olie in zee terecht.
Voor de natuur betekent olie op de golven altijd een ramp. De dieren die het eerst het slachtoffer worden, zijn vogels. Wat de gevolgen voor hen zijn, staat uitgebreid in het stripverhaal beschreven. Maar ook andere dieren en diertjes worden het slachtoffer als ergens olie in zee terecht komt. Denk maar eens aan zeehonden, maar ook aan vissen en allerlei dieren die in de bodem leven.
De kans dat er nog eens een olieramp gebeurt zoals in de strip beschreven wordt, is niet zo klein. Want er varen iedere dag heel wat schepen langs onze Noordzeekust: wel zo'n 700! En boorplatforms staan er ook genoeg op de Noordzee. Denk dan ook nog eens aan de vele stormen die vooral 's winters op de Noordzee te keer gaan - zo'n ongeluk als OLIE OP DE GOLVEN is dan lang niet meer denkbeeldig.
Gelukkig beschikken de meeste landen over schepen waarmee olie vanaf het water kan worden opgezogen. Vanuit de lucht wordt de situatie op de Noordzee regelmatig gecontroleerd. Zodra een olievlek naar de stranden dreigt te drijven, worden er maatregelen getroffen. Maar dat is anders als er olie in de Waddenzee terecht komt. Die valt namelijk tweemaal per dag bij laag water grotendeels droog. De olie is dan snel in de bodem verdwenen, zodat het onmogelijk is de smurrie nog te verwijderen. De bodem kan geen bulldozers of andere zware machines dragen, bovendien is het gebied véél te groot. Daarom betekent een olieramp op de Waddenzee, dat de natuur zeker voor tientallen jaren vernietigd zal zijn

EEN OVERVLOEDIG GEDEKTE TAFEL

De Waddenzee. Eigenlijk zou je beter kunnen zeggen: wad-en-zee. Want tweemaal per dag, bij laag water (eb), vallen grote delen van de wadden droog. En ook tweemaal per dag, als het vloed wordt, loopt het hele gebied weer onder water. Onder invloed van eb, vloed, wind en stroming is het hele waddengebied altijd in beweging. Platen en geulen verplaatsen zich voortdurend. Voor allerlei diersoorten is de Waddenzee erg belangrijk. Geen wonder - alleen hier heb je nog rust en ruimte, want mensen vind je alleen op de eilanden en langs de kust. Omdat met iedere vloed veel voedingsstoffen het gebied worden binnengebracht, is de Waddenzee vooral een vruchtbare zee. Op en in de bodem leven heel veel kleine en minder kleine diertjes. Een paar voorbeelden: de wadpier (een soort worm), garnalen, schelpdieren als kokkels en mosselen. Met

z'n allen vormen ze een overvloedig gedekte tafel voor vogels en vissen. Van heel veel vissoorten groeien de jongen op in de Waddenzee. Dat is niet zo gek als je bedenkt dat hier voedsel in overvloed voor ze is. Bovendien staat er weinig stroming en is het water er maar ondiep, zodat de zon het snel op kan warmen. Zodra die jonge visjes volgroeid zijn, 'verhuizen' ze naar de Noordzee. De kans is groot dat ze daar door onze vissers gevangen worden, zodat ze misschien wel op jouw bord terechtkomen (als je tenminste vis lust). De Waddenzee wordt hierom wel 'de kinderkamer' van de Noordzeevis genoemd. Het bekendste dier uit de Waddenzee is natuurlijk de zeehond. In de strip heb je over dat dier al kunnen lezen, dat het niet zo goed met 'm gaat. De oorzaak daarvan is de vervuiling van het zeewater, waar de zeehond beslist niet tegen kan. Dankzij de zorg van de mensen van Ecomare op Texel en die van Lenie 't Hart in Pieterburen gaat het gelukkig weer wat beter met de zeehond in de Waddenzee.

WIJS MET DE WADDENZEE

Natuurlijk is de Waddenzee ook voor ons mensen erg belangrijk. Niet alleen omdat we profiteren van de jonge vis die er opgroeit, óók omdat we er 's zomers graag even uit willen blazen. Ook wij kunnen immers niet zonder de natuur. En omdat de Waddenzee één van de grootste natuurgebieden is die we nog hebben, zouden we daar extra wijs mee moeten zijn. Helaas zijn we dat lang niet genoeg. Denk maar eens aan de watervervuiling, niet alleen met olie maar ook met allerlei chemische stoffen. In de strip werden de militaire oefeningen genoemd, die dagelijks in het waddengebied worden gehouden. Maar ook gas- en olieboringen doen schade aan de wadden. Verder komen er steeds meer fabrieken in het waddengebied en worden er regelmatig grote stukken ingepolderd en drooggemaakt.

Al jarenlang probeert de LANDELIJKE VERENIGING TOT BEHOUD VAN DE WADDENZEE voor de belangen van de natuur in het waddengebied op te komen. Door aktie te voeren, door te overleggen, door andere oplossingen aan te dragen. Maar ook door voorlichting te geven over het belang van de Waddenzee en door aan te geven wat er allemaal mis kan gaan, zoals in dit stripalbum. Als je méér wilt weten van de Waddenzee, bv. voor een werkstuk of spreekbeurt op school, dan kun je altijd terecht bij het Waddenhuis in Harlingen. Daarvoor kun je schrijven naar:
Het Waddenhuis, Postbus 90, 8860 AB HARLINGEN
Bellen kan natuurlijk ook, het nummer is 05178 - 15541 (voor België 0031/5178-15541).

WORD OOK WIJS MET DE WADDENZEE

De LANDELIJKE VERENIGING TOT BEHOUD VAN DE WADDENZEE werd opgericht in 1965. Doel van de vereniging is, het waddengebied in haar natuurlijke staat te behouden. Dankzij de steun van haar meer dan 33.000 leden is de Waddenvereniging in staat haar onmisbare taak te verrichten. Nieuwe leden zijn daarom altijd welkom. Het lidmaatschap bedraagt *f* 27,50 per jaar, scholieren, studenten en 65+-ers betalen jaarlijks *f* 17,50. Leden ontvangen vier maal per jaar het WADDENBULLETIN, een tijdschrift boordevol informatie over het waddengebied en het werk van de Waddenvereniging. Een kaartje met naam, adres en het gewenste lidmaatschap is voldoende om lid te worden. Stuur dit naar Het Waddenhuis, Postbus 90, 8860 AB HARLINGEN. Word óók wijs met de Waddenzee en meld je aan als lid!

DRUKKERIJ TENGROOTENHUYSEN NV
KLAPROOSSTRAAT 91 2610 WILRIJK

NIEUW.

Andy en Bessy in hun nieuwe rol van 'natuurkommando'.

Samen met Aneka reizen ze de hele wereld rond om te trachten de bedreigde natuur van de ondergang te redden. Dat deze zoektochten bijna altijd uitmonden in spannende avonturen zal iedere lezer vanaf de eerste pagina ontdekken.

Het Wereld Natuur Fonds (WWF: World Wildlife Fund) werkt mee aan de scenario's. Iedere verkochte Bessy betekent een financiële bijdrage tot de talrijke projekten van het Wereld Natuur Fonds.

1. DE RUBBERJAGERS
2. HET VERBODEN EILAND
3. DE NACHT VAN DE SCHILDPAD
4. DIGIT
5. DIAN
6. CLUB CARIBBEAN
7. GEBROKEN PIJLEN
8. WATER
9. DE WILDE JAGER
10. OLIE OP DE GOLVEN

ISBN 9002 159579 D/1988/0034/52 1/4/88